

Elementy optroniki #1

dr inż. Dawid Kucharski

Zakład Metrologii i Systemów Pomiarowych
Instytut Technologii Mechanicznej
Wydział Inżynierii Mechanicznej
Politechnika Poznańska

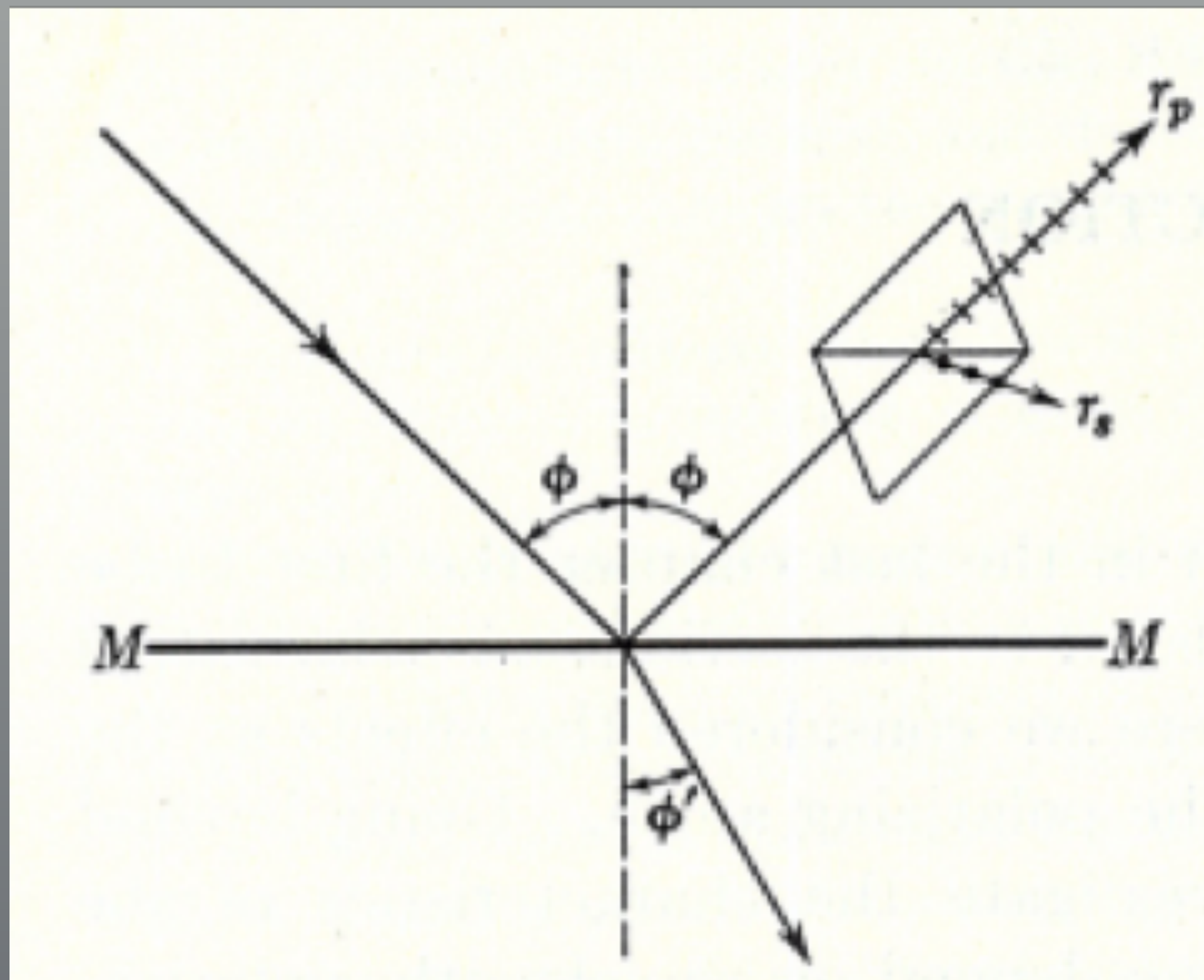
pokój 129 CM (lab. 214, 212, 135 CM)

dawid.kucharski@put.poznan.pl

www.dawid.kucharski.pracownik.put.poznan.pl

Optyczne zjawiska na granicy dwóch ośrodków

odbicie

załamanie

rozproszenie

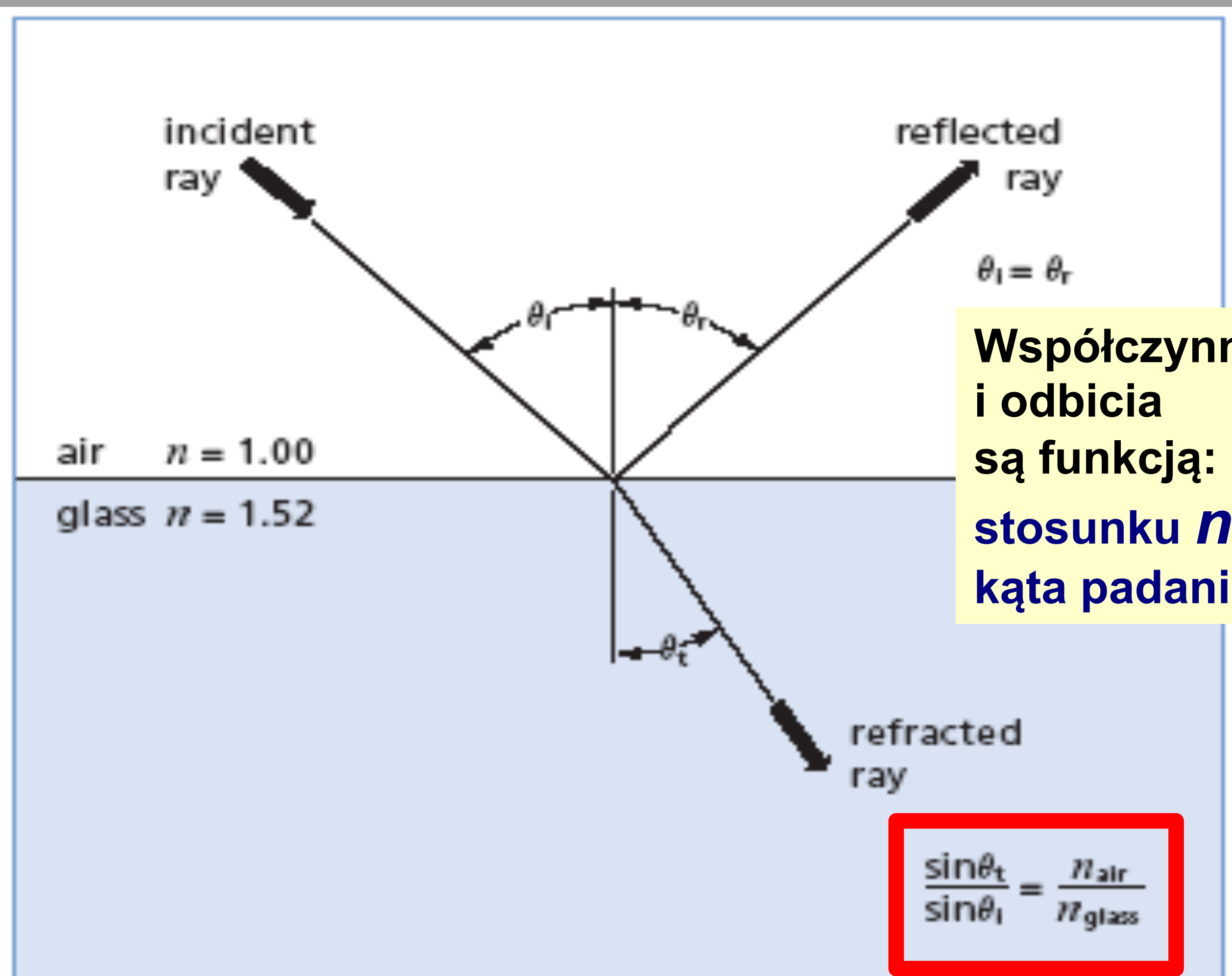
zmiana stanu polaryzacji

absorpcja

dielektryki

materiały przewodzące
metale, stopy

Odbicie na granicy dwóch ośrodków dielektrycznych

Współczynniki przepuszczalności i odbicia są funkcją: stosunku n dwóch ośrodków kąta padania

Figure 5.1 Reflection and refraction at a simple air/glass interface

Kąt padania równy kątowi Brewstera

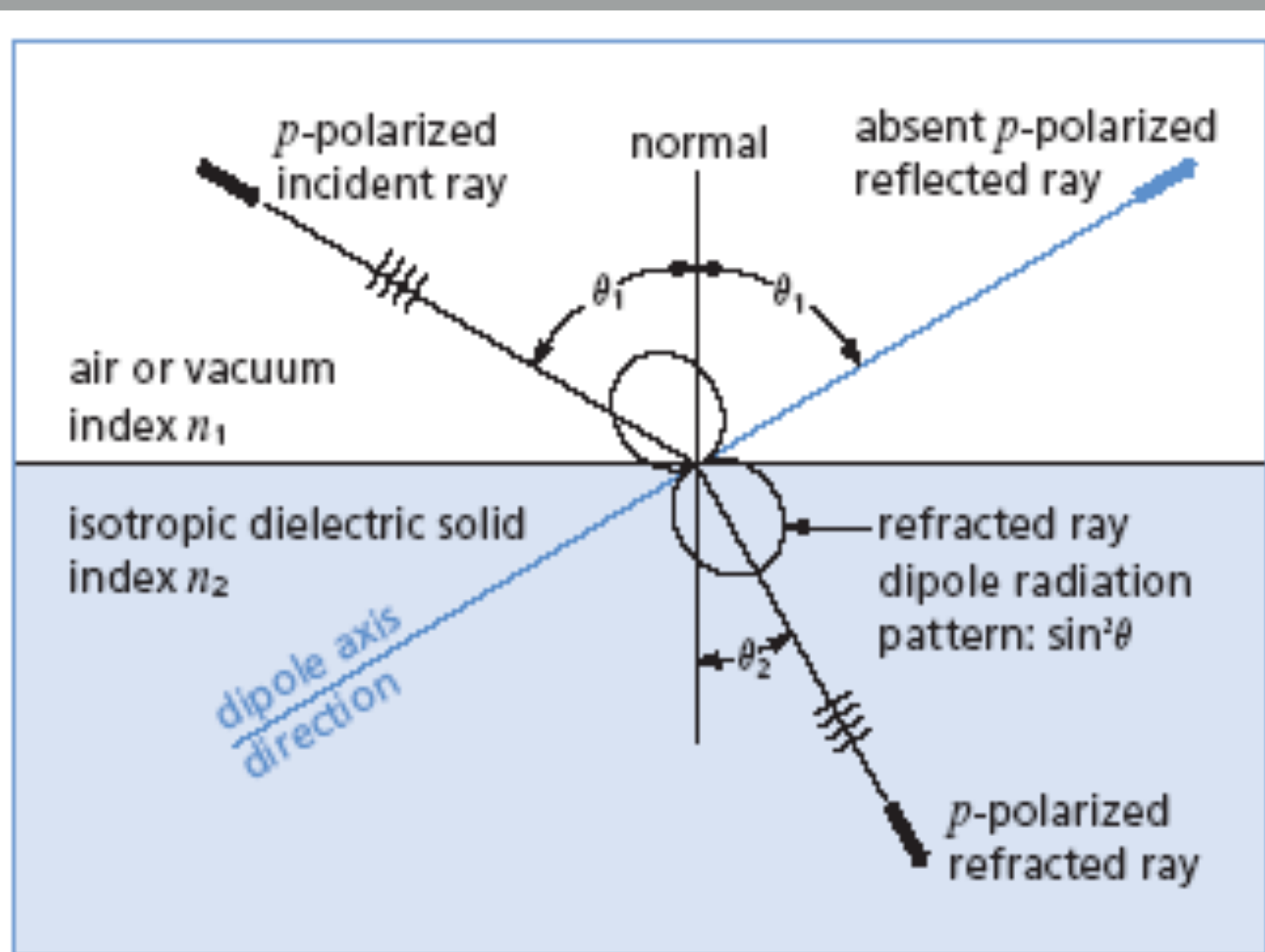

Figure 5.3 Brewster's angle: at this angle, the p -polarized component is completely absent in the reflected ray

$$r_s = \left(\frac{\sin(\theta_1 - \theta_2)}{\sin(\theta_1 + \theta_2)} \right)^2 \quad r_p = \left(\frac{\tan(\theta_1 - \theta_2)}{\tan(\theta_1 + \theta_2)} \right)^2$$

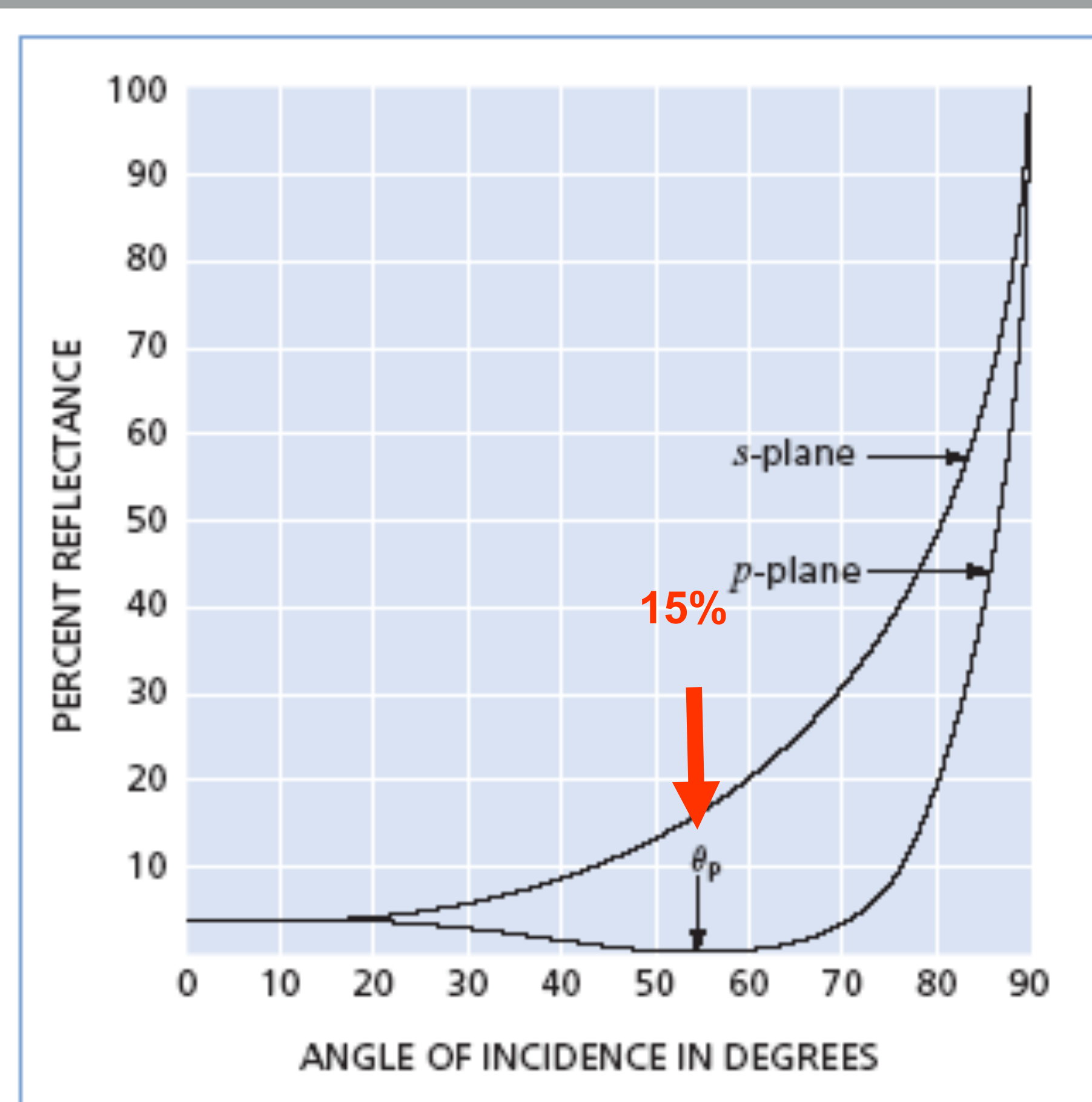

Figure 5.2 External reflection at a glass surface ($n = 1.52$) showing s - and p -polarized components

$$n = 1,52 \quad \theta_p^{Brewster} = 56^\circ 39'$$

Wewnętrzne odbicie na granicy dwóch ośrodków dielektrycznych

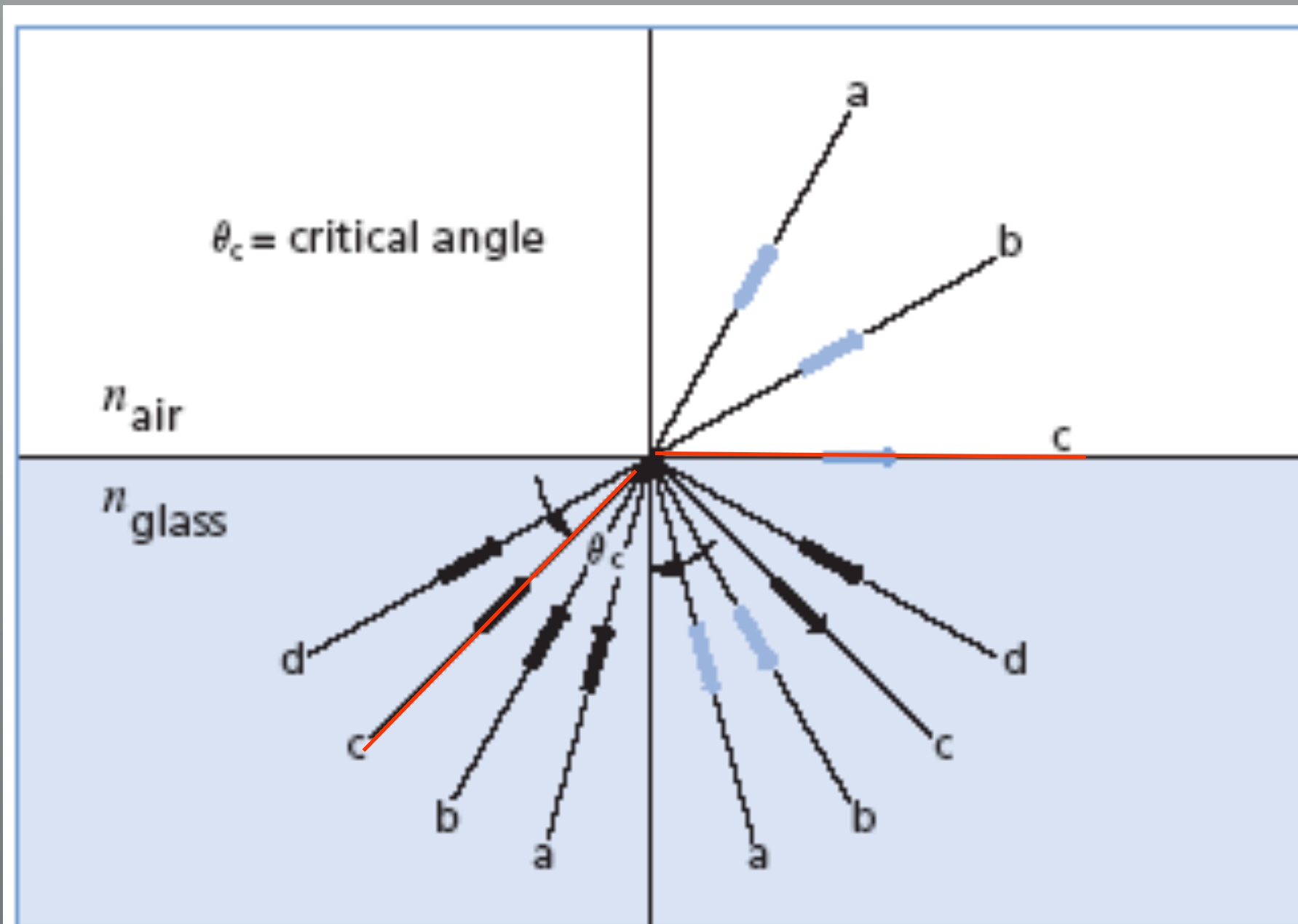

Figure 5.4 Internal reflection at a glass surface ($n = 1.52$) showing s - and p -polarized components

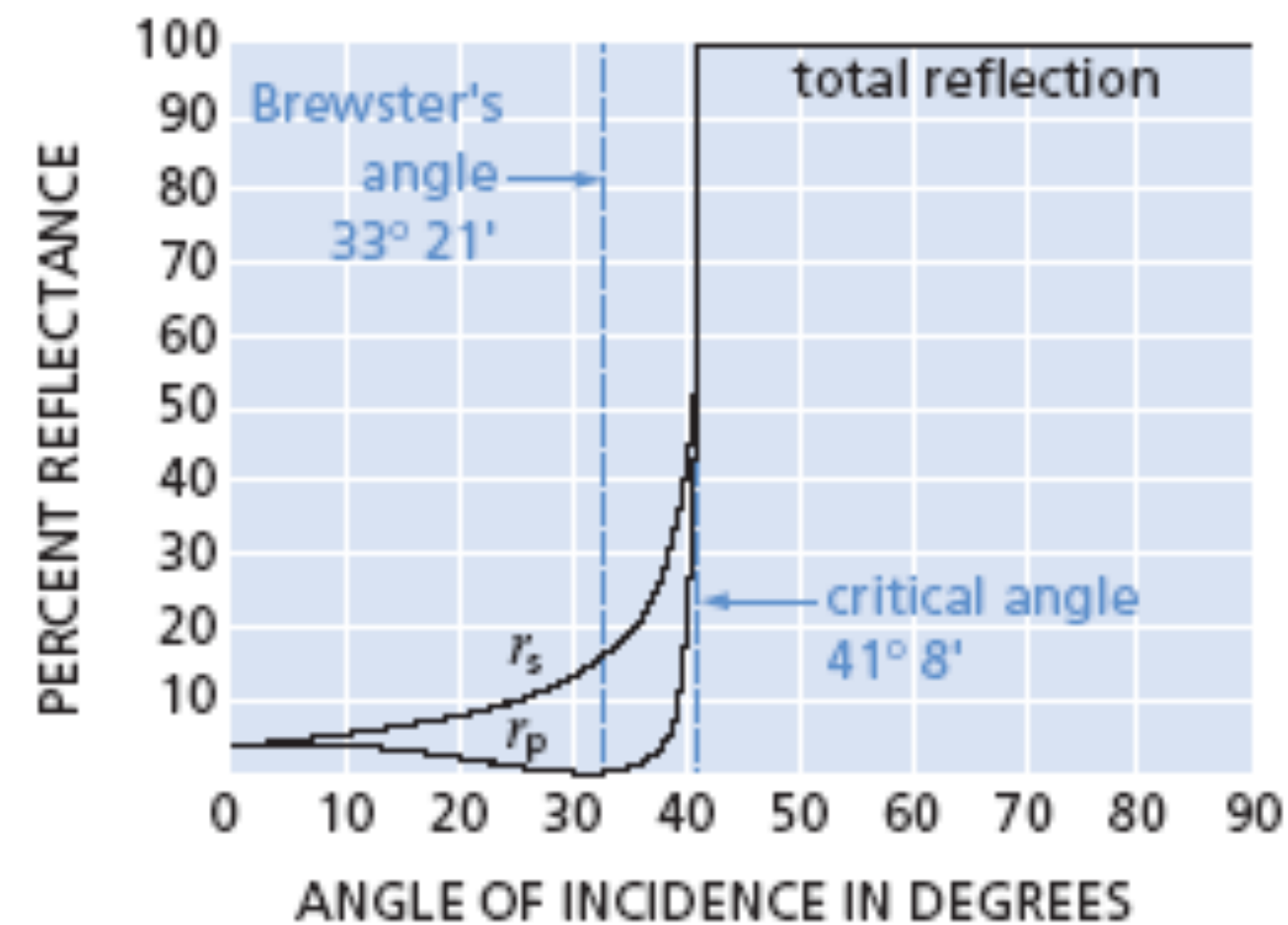

Figure 5.5 Critical angle: at this angle, the emerging ray is at grazing incidence

$$\theta_c(\lambda) = \arcsin\left(\frac{1}{n(\lambda)}\right)$$

Wzory Fresnela

$$I_s^r = I_0 \left(\frac{\sin(\theta_1 - \theta_2)}{\sin(\theta_1 + \theta_2)} \right)^2 \quad I_p^r = I_0 \left(\frac{\operatorname{tg}(\theta_1 - \theta_2)}{\operatorname{tg}(\theta_1 + \theta_2)} \right)^2$$

$$I_s^t = I_0 \left(\frac{2 \sin \theta_1 \cos \theta_2}{\sin(\theta_1 + \theta_2)} \right)^2 \quad I_p^t = I_0 \left(\frac{2 \sin \theta_1 \cos \theta_2}{\sin(\theta_1 + \theta_2) \sin(\theta_1 - \theta_2)} \right)^2$$

r – odbicie

t – załamanie

***I*₀** – natężenie światła padającego

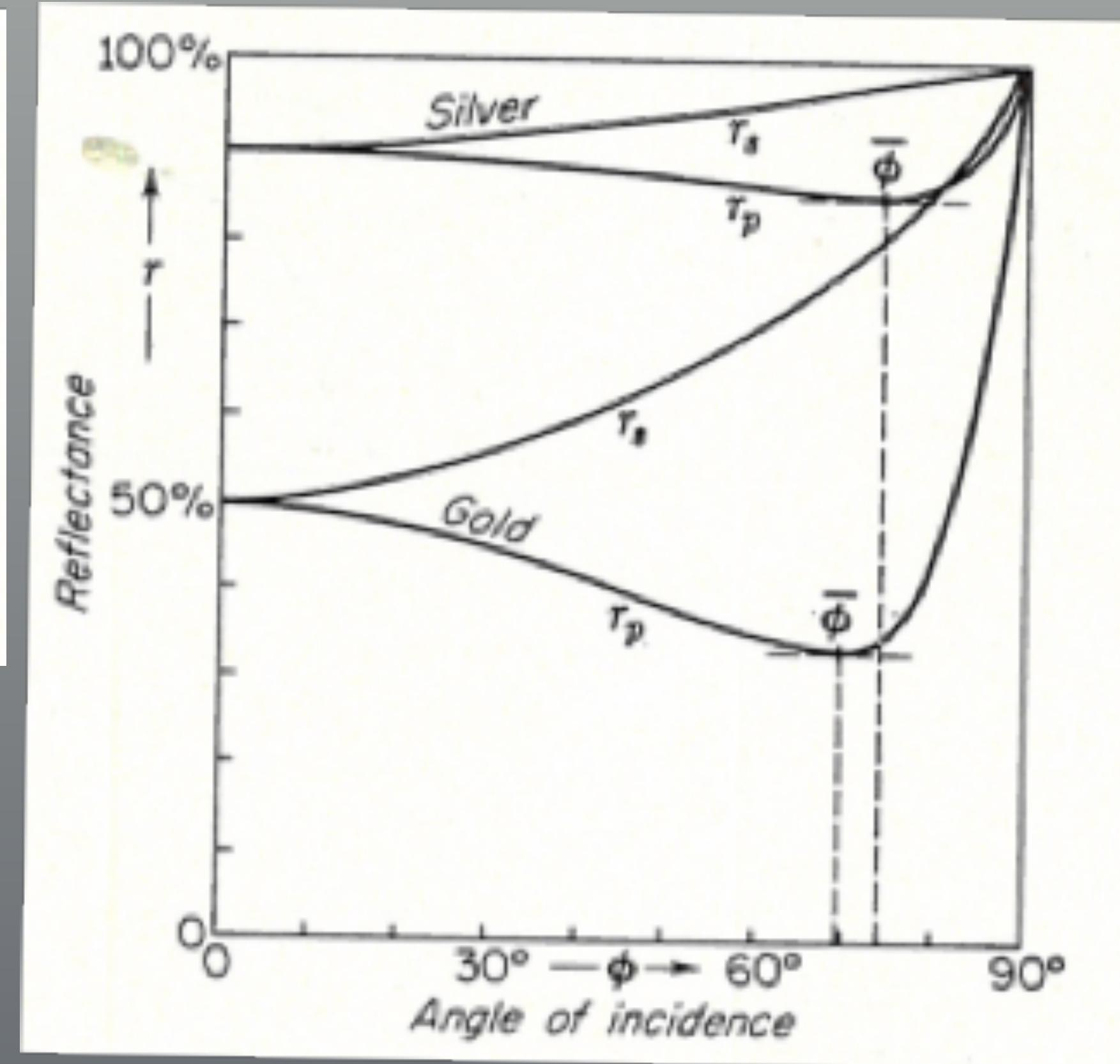
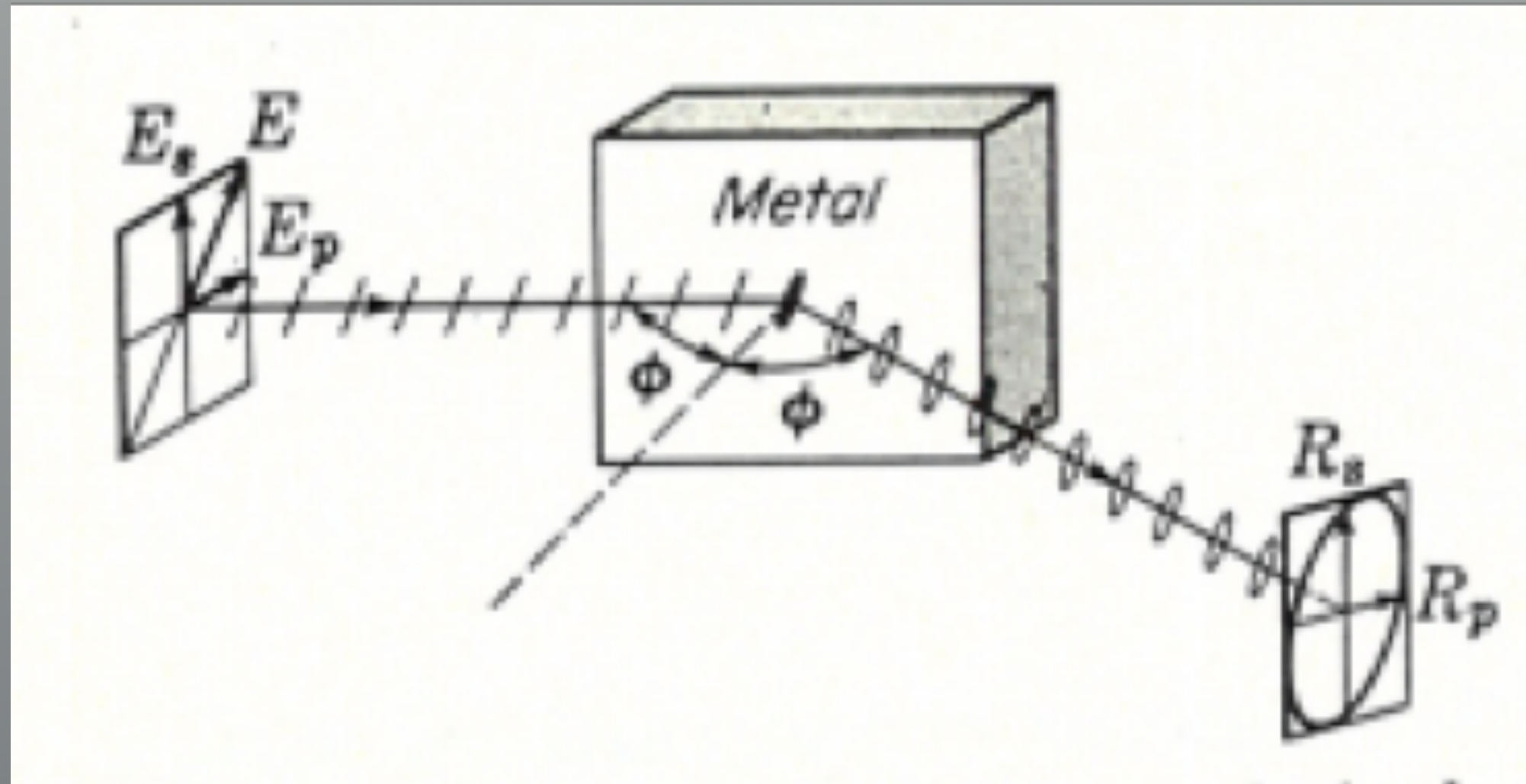
s - polaryzacja wiązki prostopadła do płaszczyzny padania

p - polaryzacja wiązki równoległa do płaszczyzny padania

***θ*₁** – kąt padania

***θ*₂** – kąt załamania

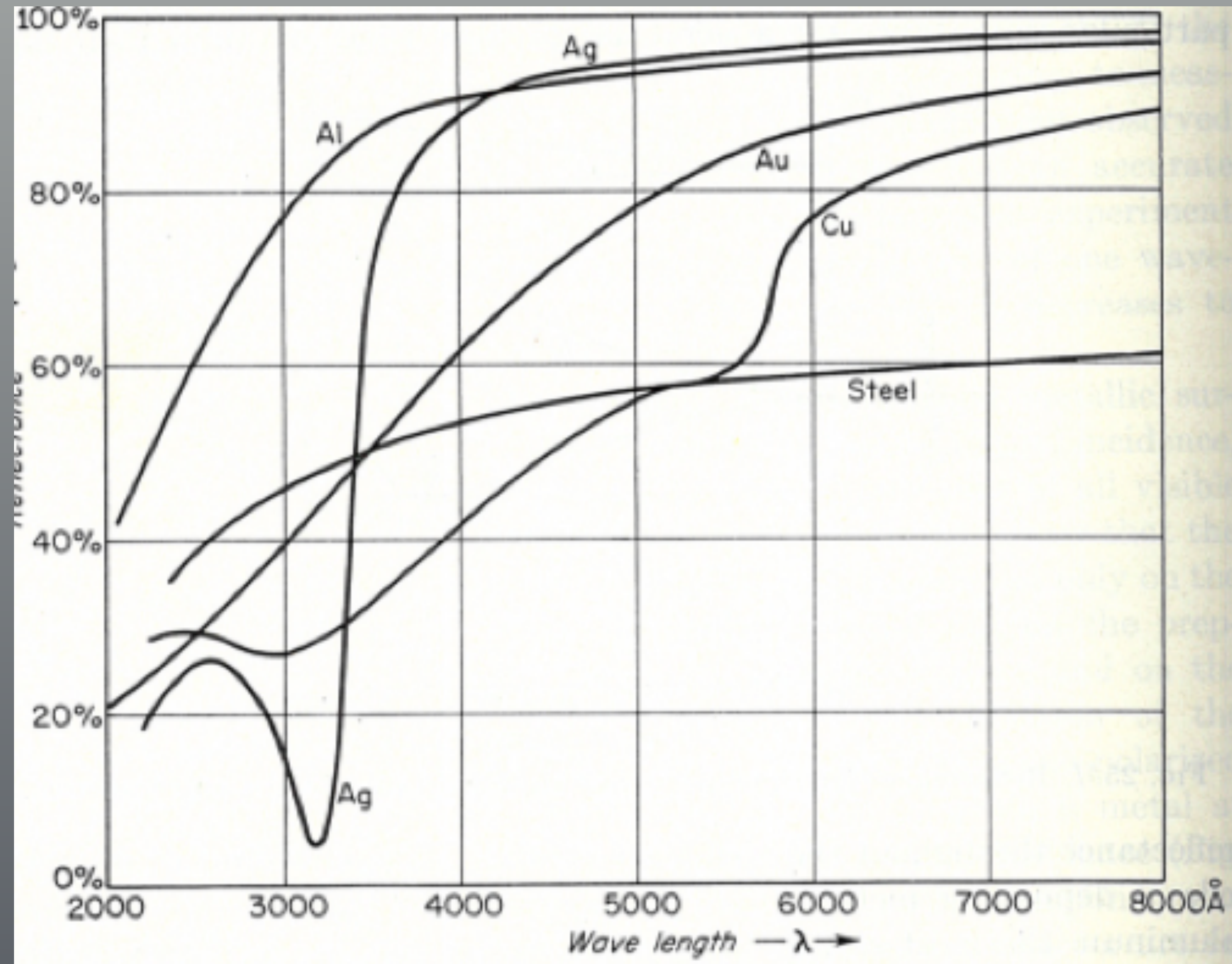
Odbicie na granicy powietrze -metal

odbicie światła białego
spolaryzowanego
w płaszczyźnie padania
od zwierciadła
srebrnego i złotego

Odbicie na granicy powietrze -metal

odbicie światła padającego wzdłuż normalnej od aluminium, srebra, złota miedzi i stali

Współczynnik odbicia wzdłuż normalnej
na granicy powietrze – przewodnik (metal)

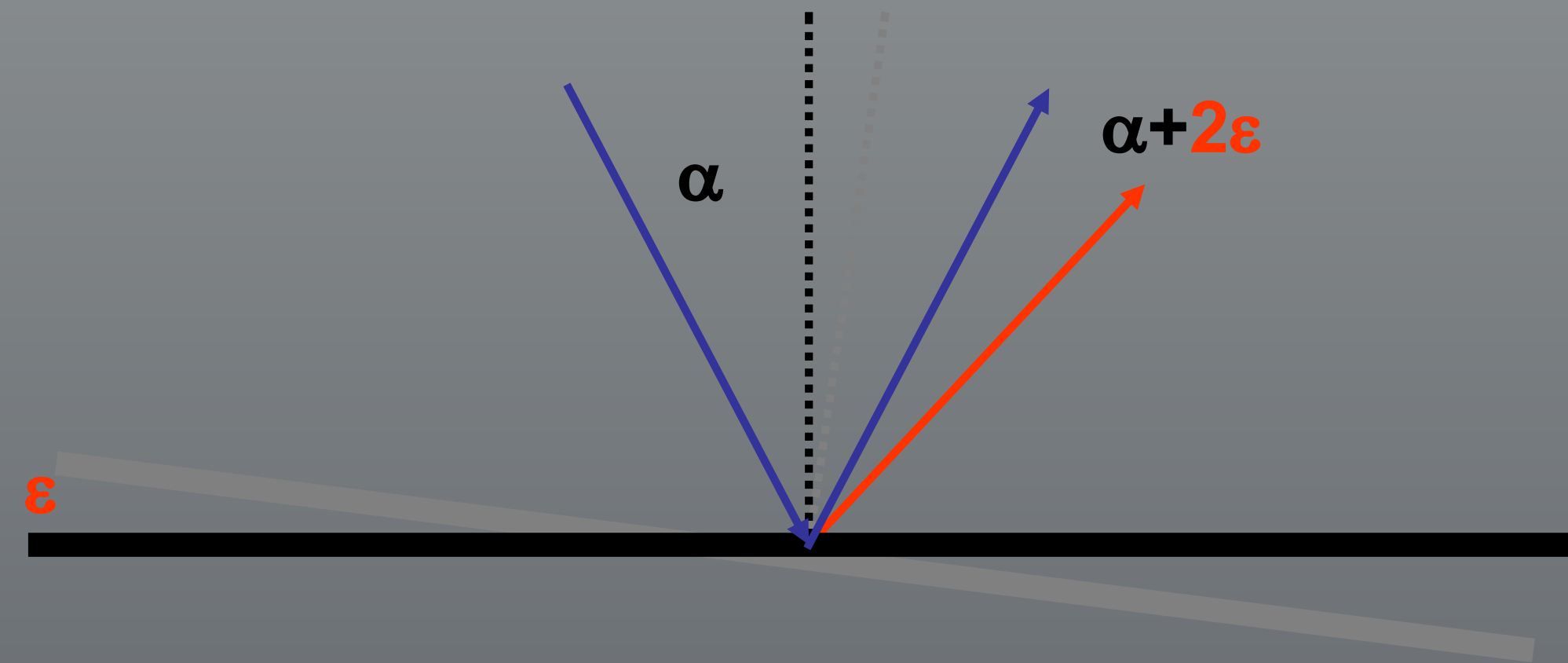
$$\frac{R^2}{E^2} = \frac{n(1 - i\kappa) - 1}{n(1 - i\kappa) + 1} \cdot \frac{n(1 + i\kappa) - 1}{n(1 + i\kappa) + 1} = \frac{(n - 1)^2 + \kappa_0^2}{(n + 1)^2 + \kappa_0^2}$$

κ_0 - współczynnik absorpcji

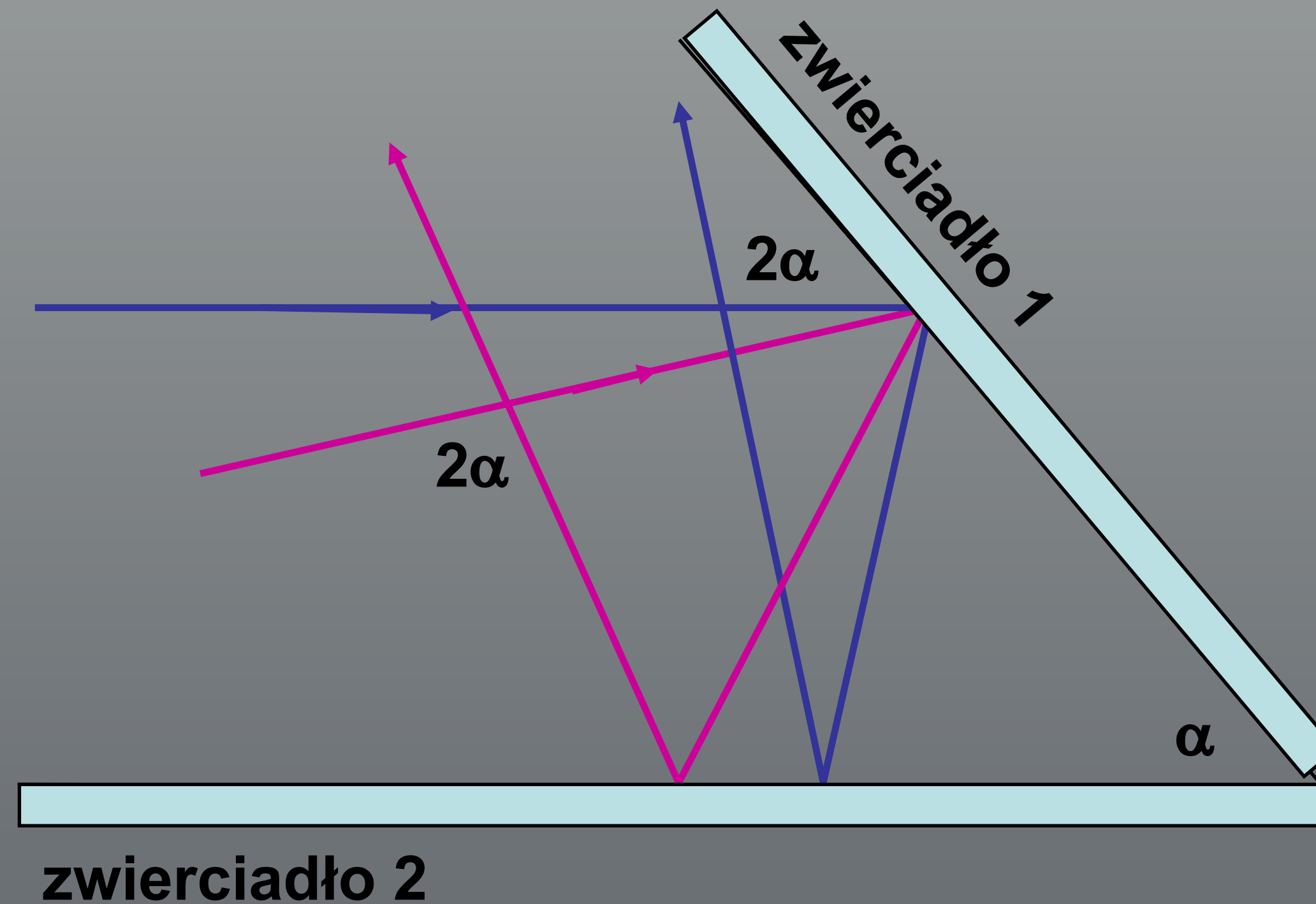
Współczynnik odbicia wzdłuż normalnej
na granicy powietrze - dielektryk

$$r = \frac{R^2}{E^2} = \left(\frac{n - 1}{n + 1} \right)^2$$

Odbicie na granicy dwóch ośrodków

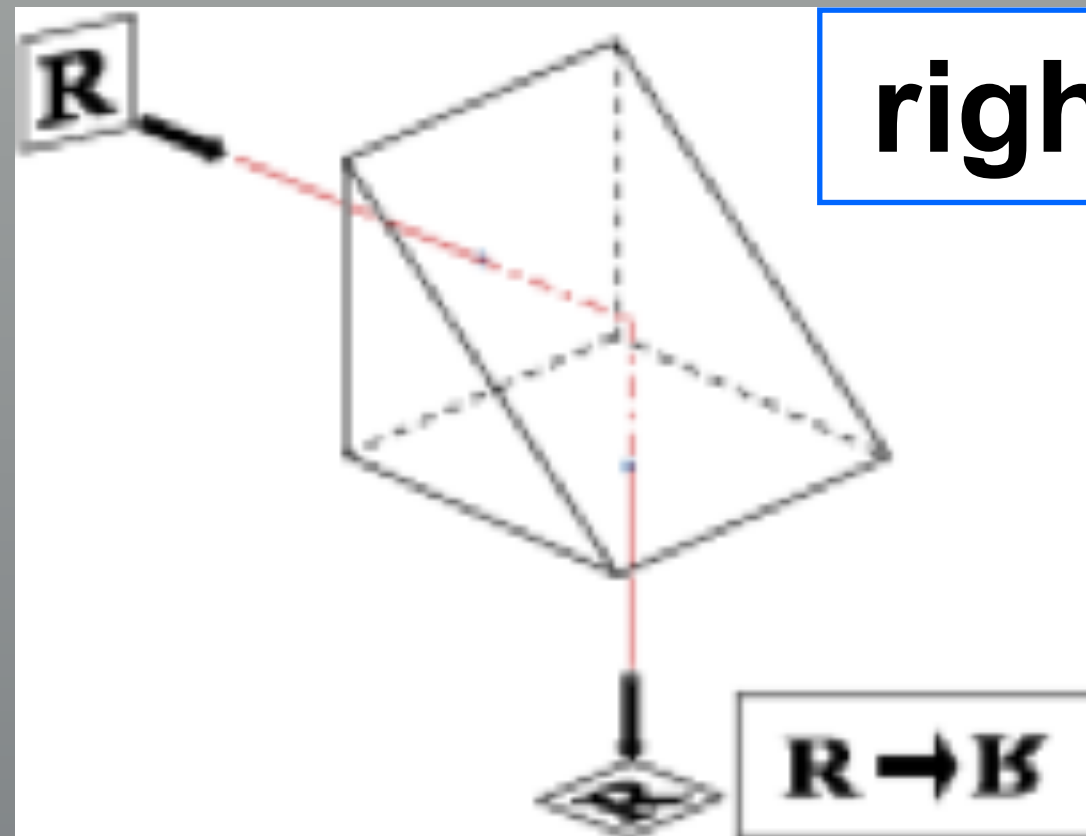
Odbicie

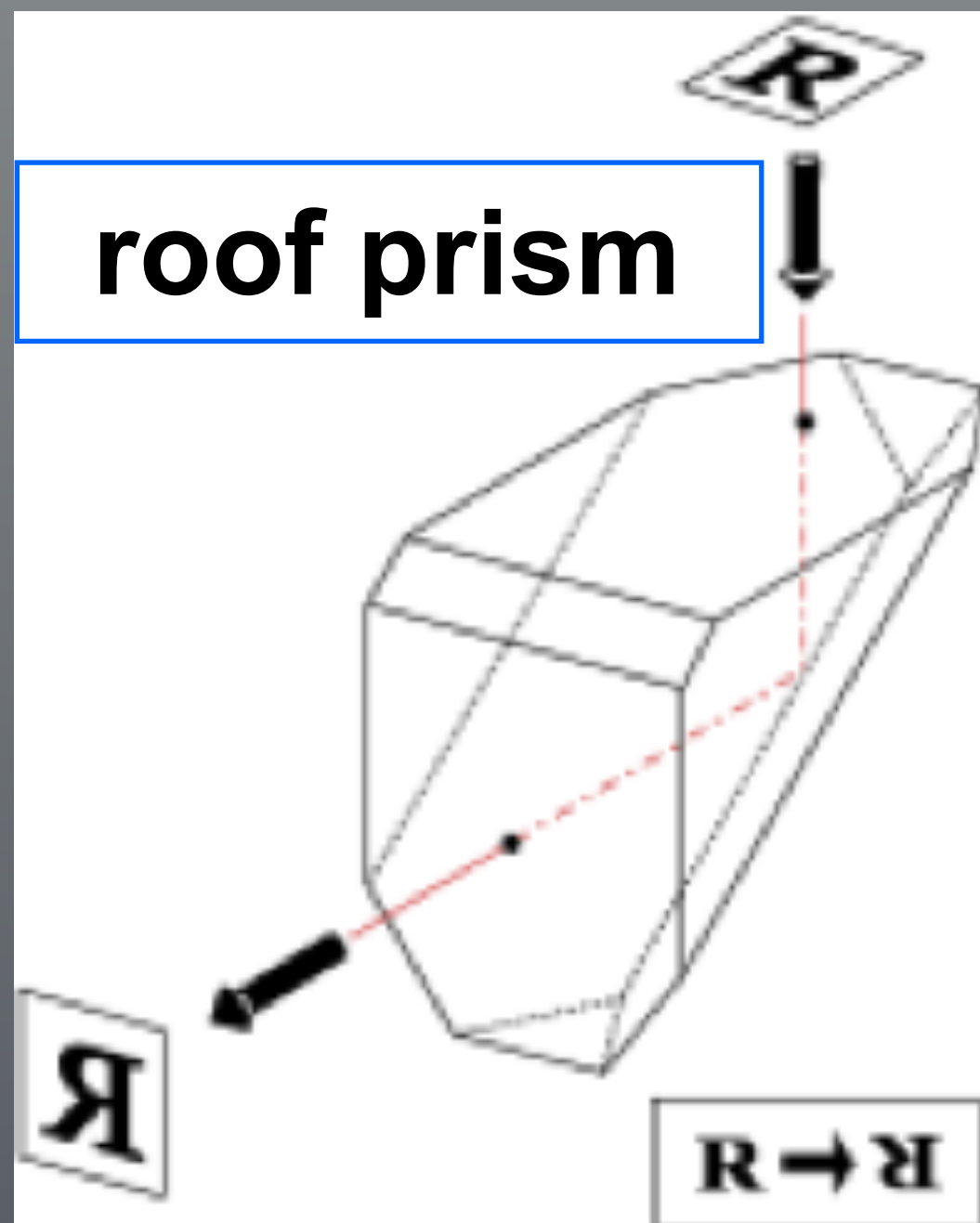
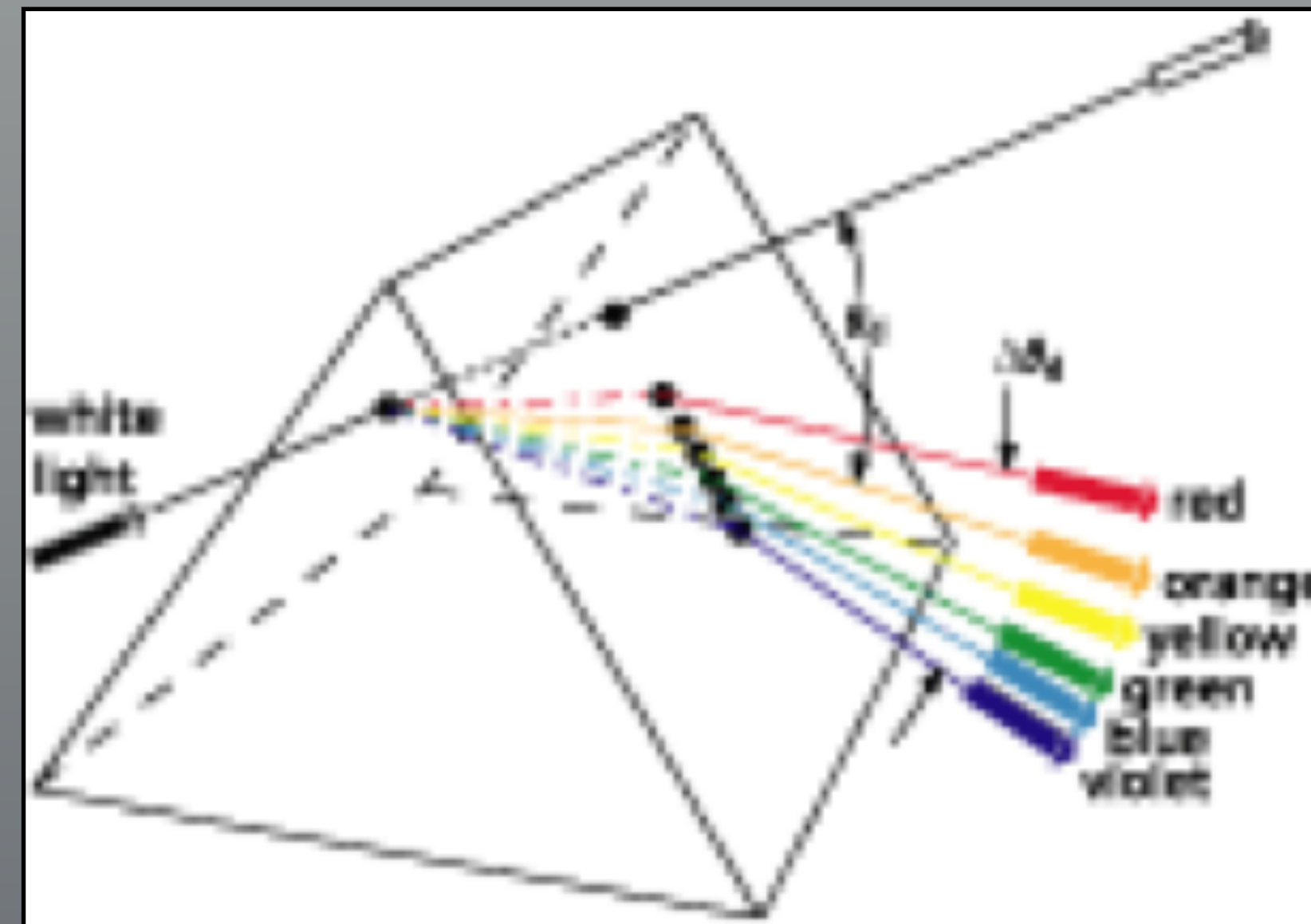
Kąt pomiędzy promieniami padającym i odbitym jest równy 2α i nie zależy od kąta, pod jakim promień pada na zwierciadło 1. Zastosowanie np. w przyrządach optycznych trzymanych w ręku, w sekstansach.

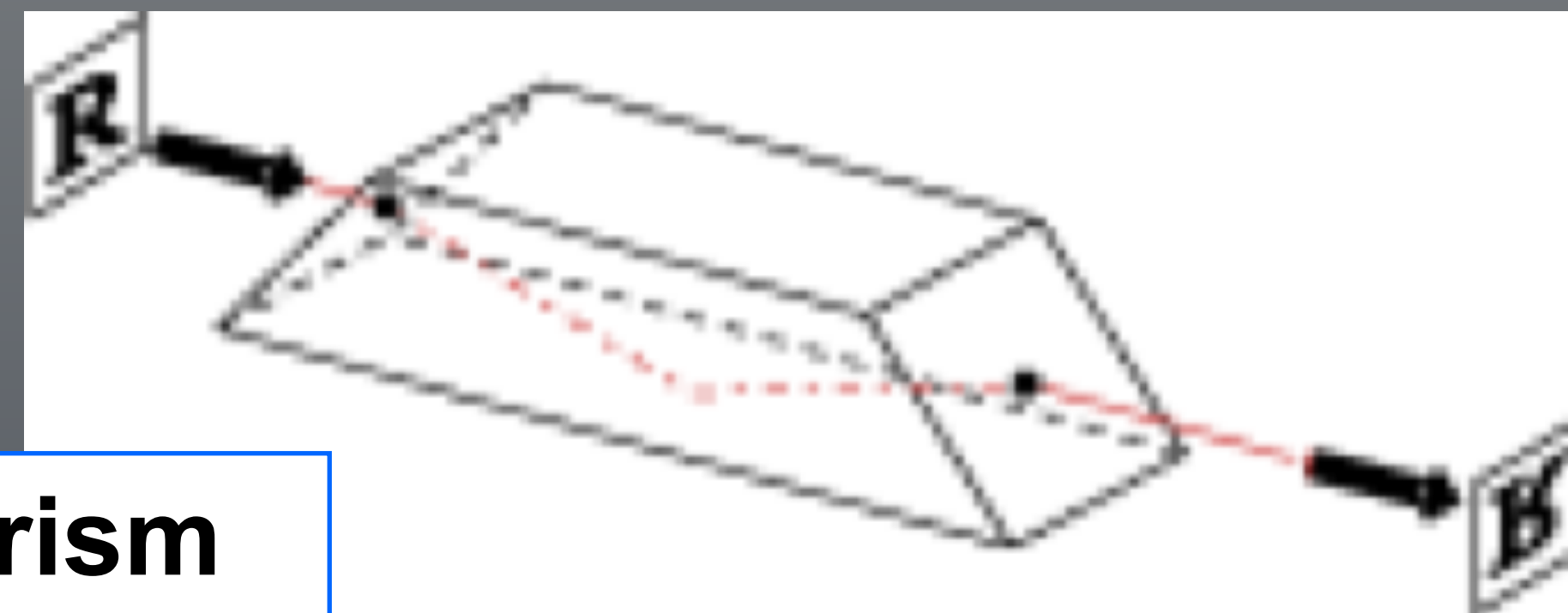
Elementy zmieniające kierunek wiązki

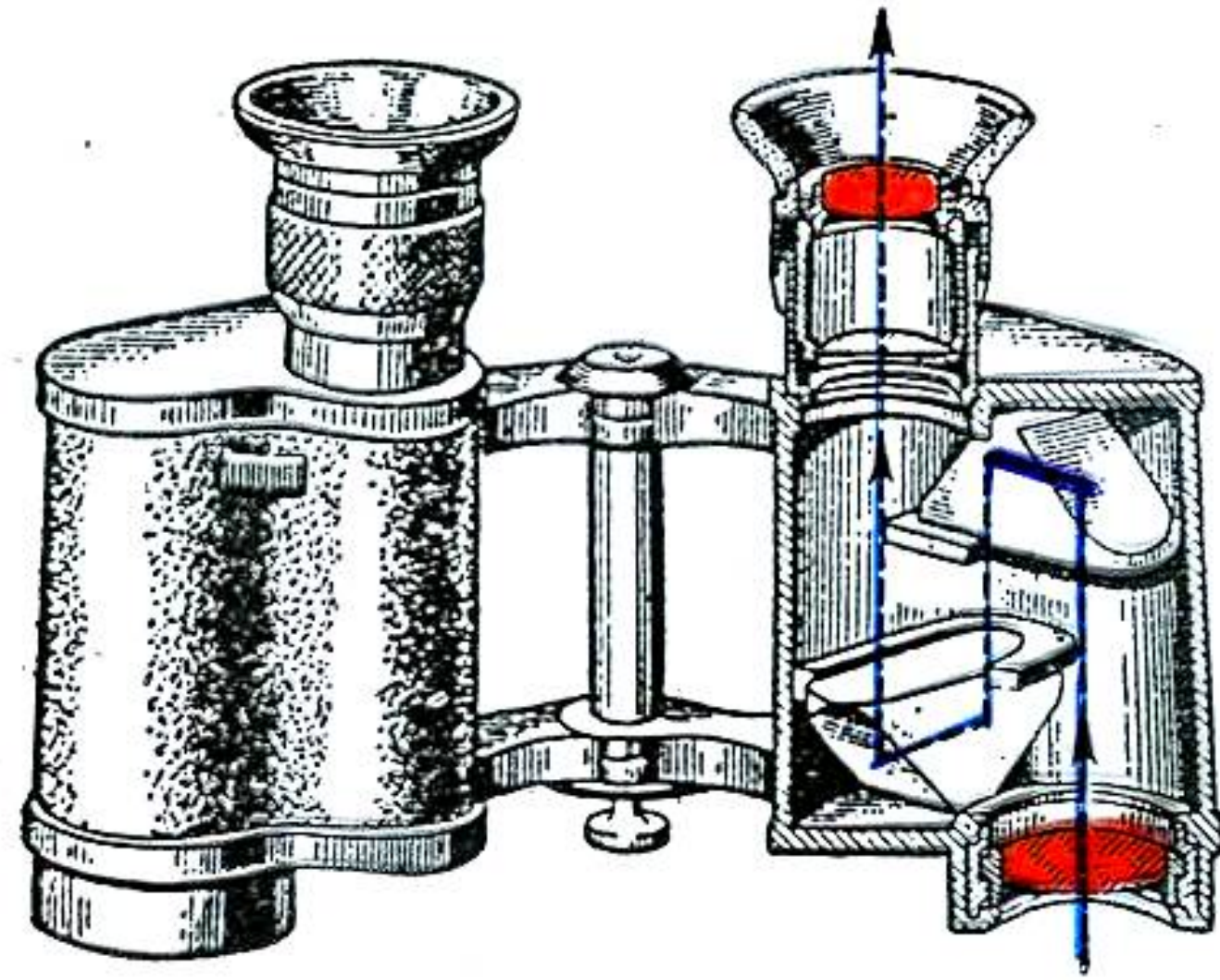
right-angle prism

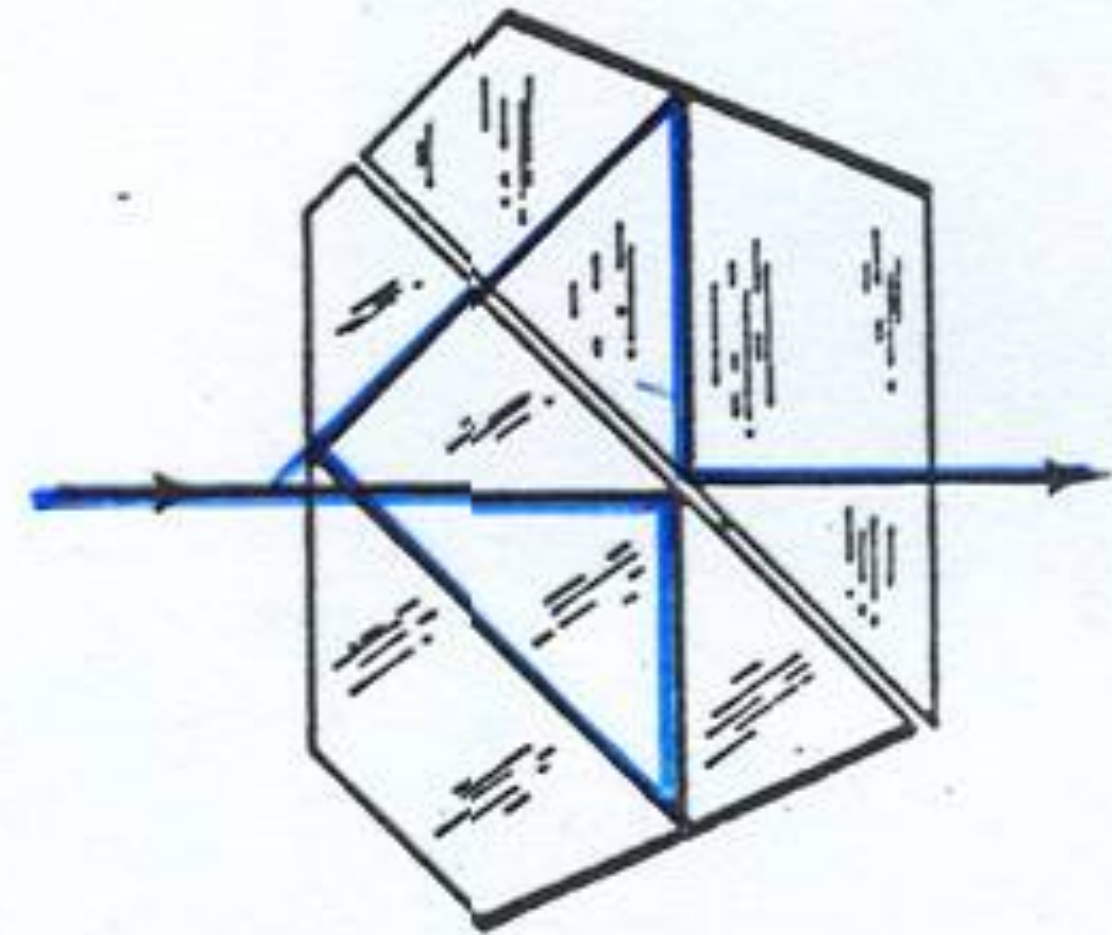
roof prism

dove prism

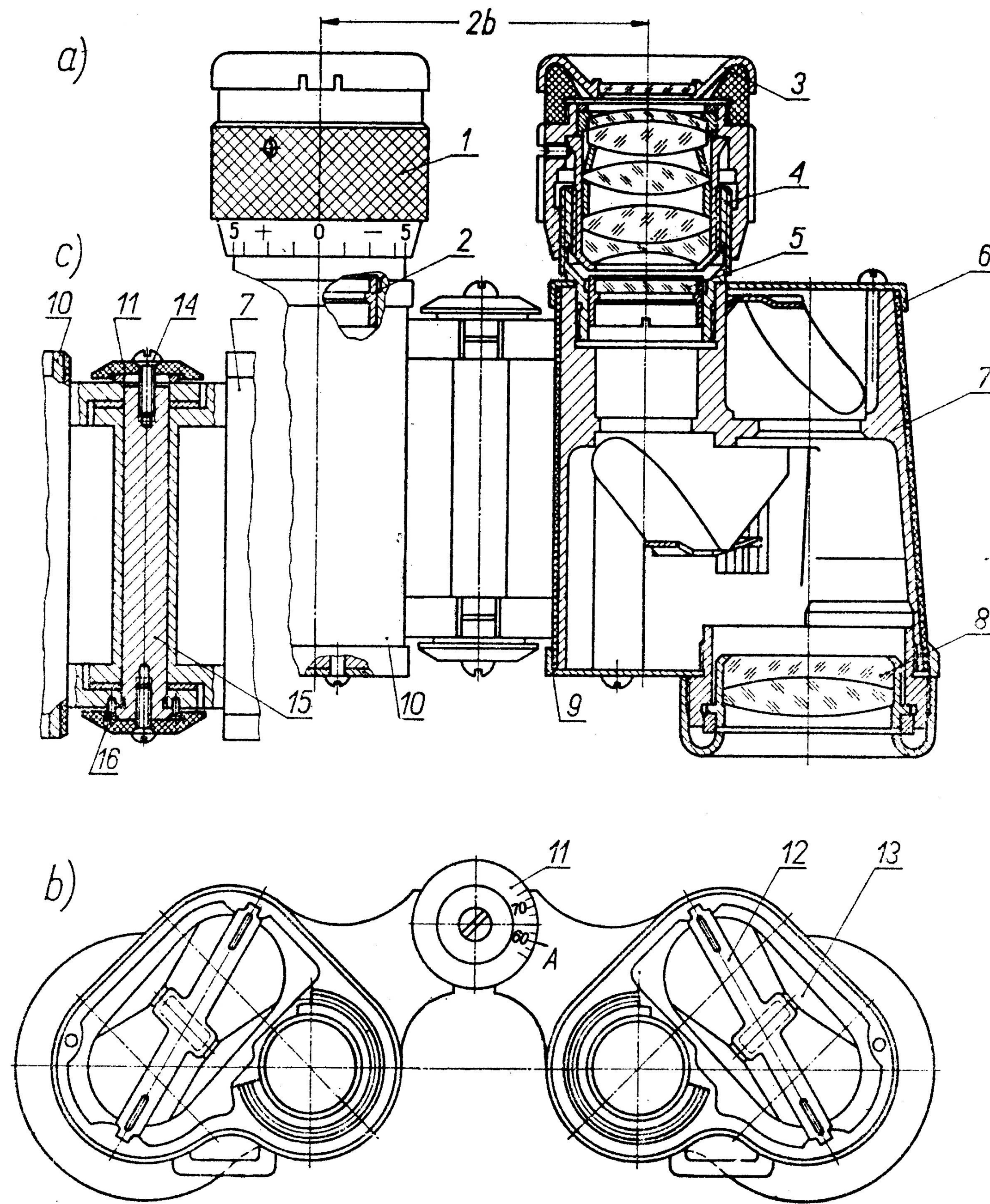

system Porro

Pryzmat Thompsona

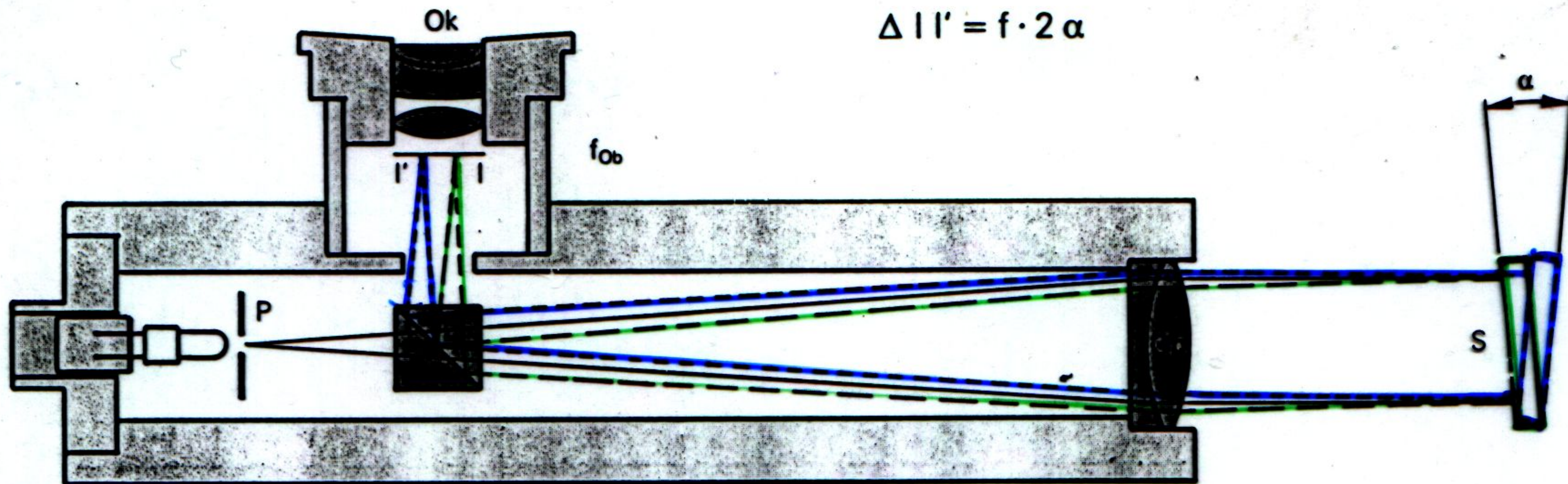

- 1 – okular,
- 2 – przysłona pola,
- 3 – osłona,
- 4 – tuleja okularu,
- 5 – płytką ogniskowa,
- 6 – blaszana osłona,
- 7 – kadłub,
- 8 - obiektyw,
- 9 – blaszana osłona,
- 10 – kadłub,
- 11 – stożkowa płytką z podziałką,
- 12 – sprężyna,
- 13 – pryzmaty układu odwracającego,
- 15 – oś przegubu,
- 16 - wkręt,
- A - przeciwwskaźnik,

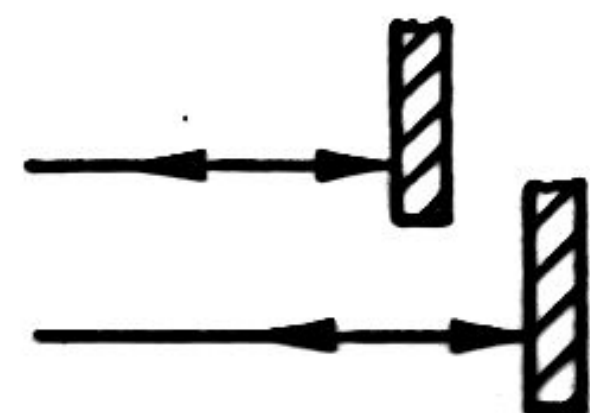
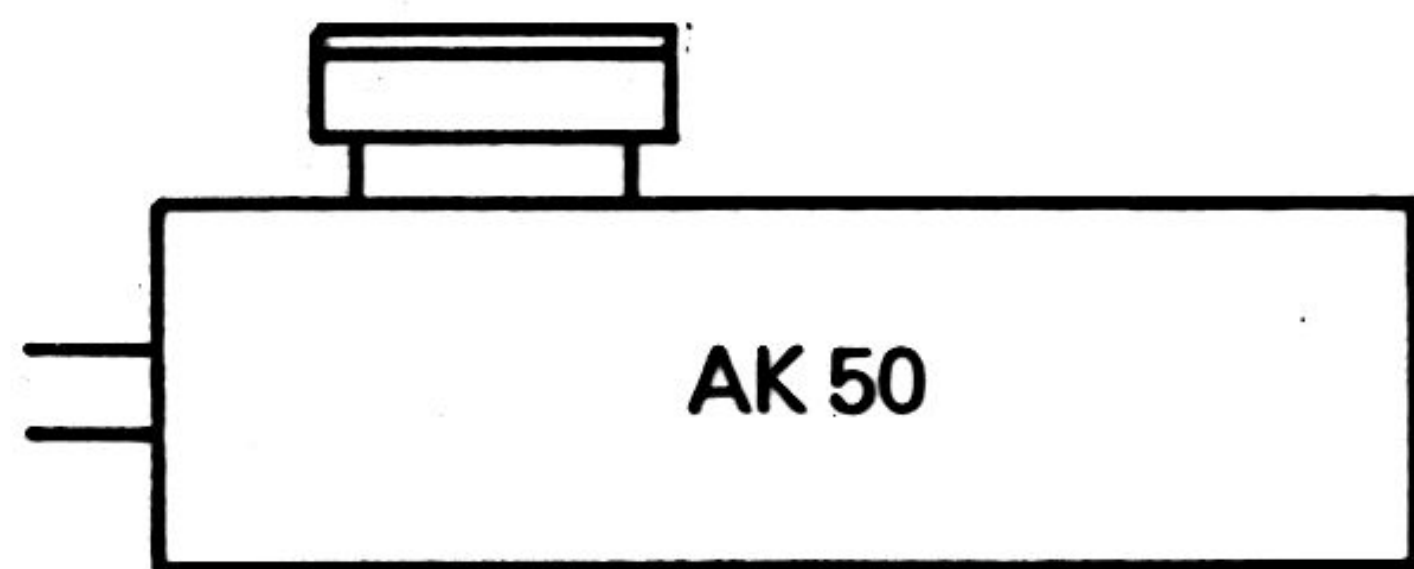
Rys. 11.1. Lornetka pryzmatyczna [3]

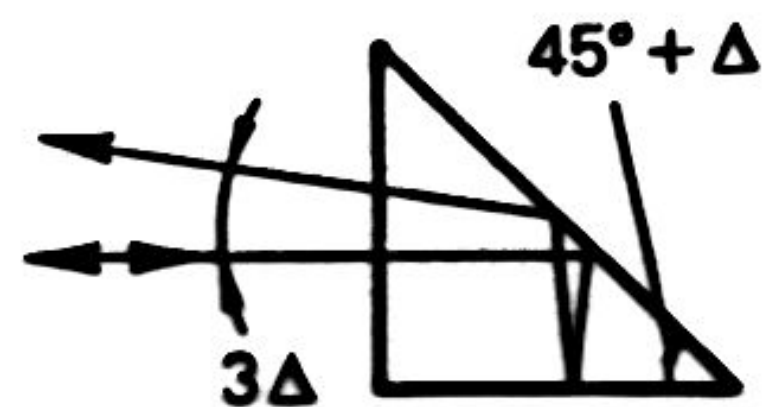

$$\Delta l l' = f \cdot 2 \alpha$$

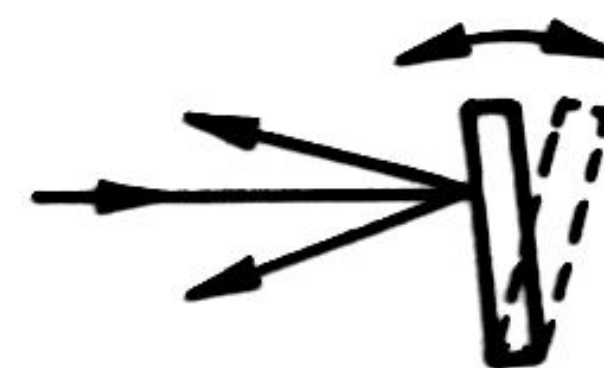

**Alignment or
comparing angles**

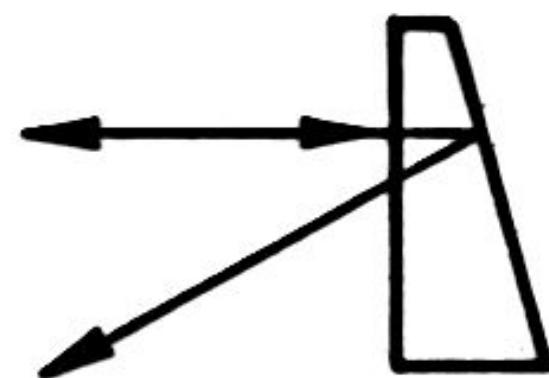

**Check prism
angles**

Vibration blur

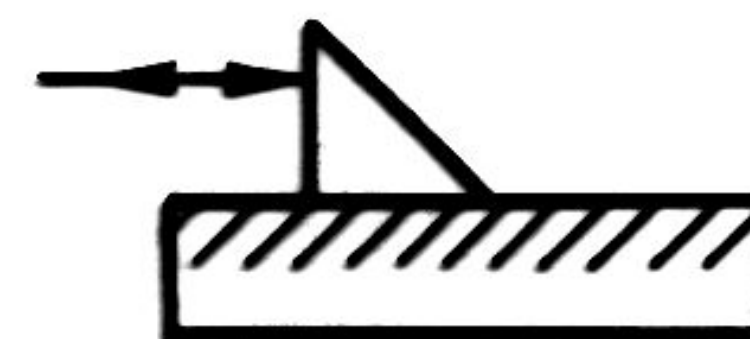
APPLICATION EXAMPLE

Scanning angle

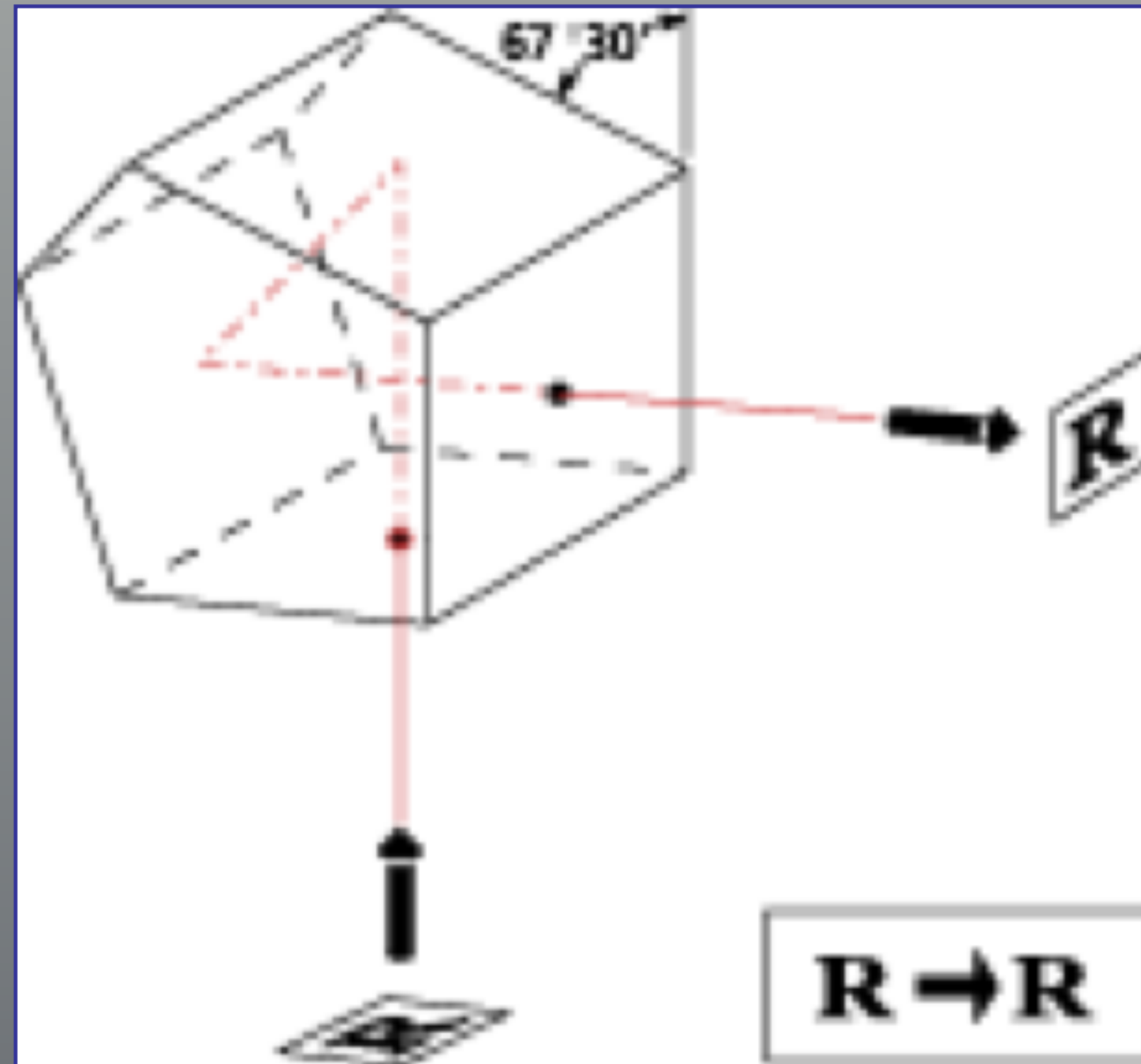

**Trueness
of spindle**

**Surface flatness,
straightness**

Elementy zmieniające kierunek wiązki

penta prism

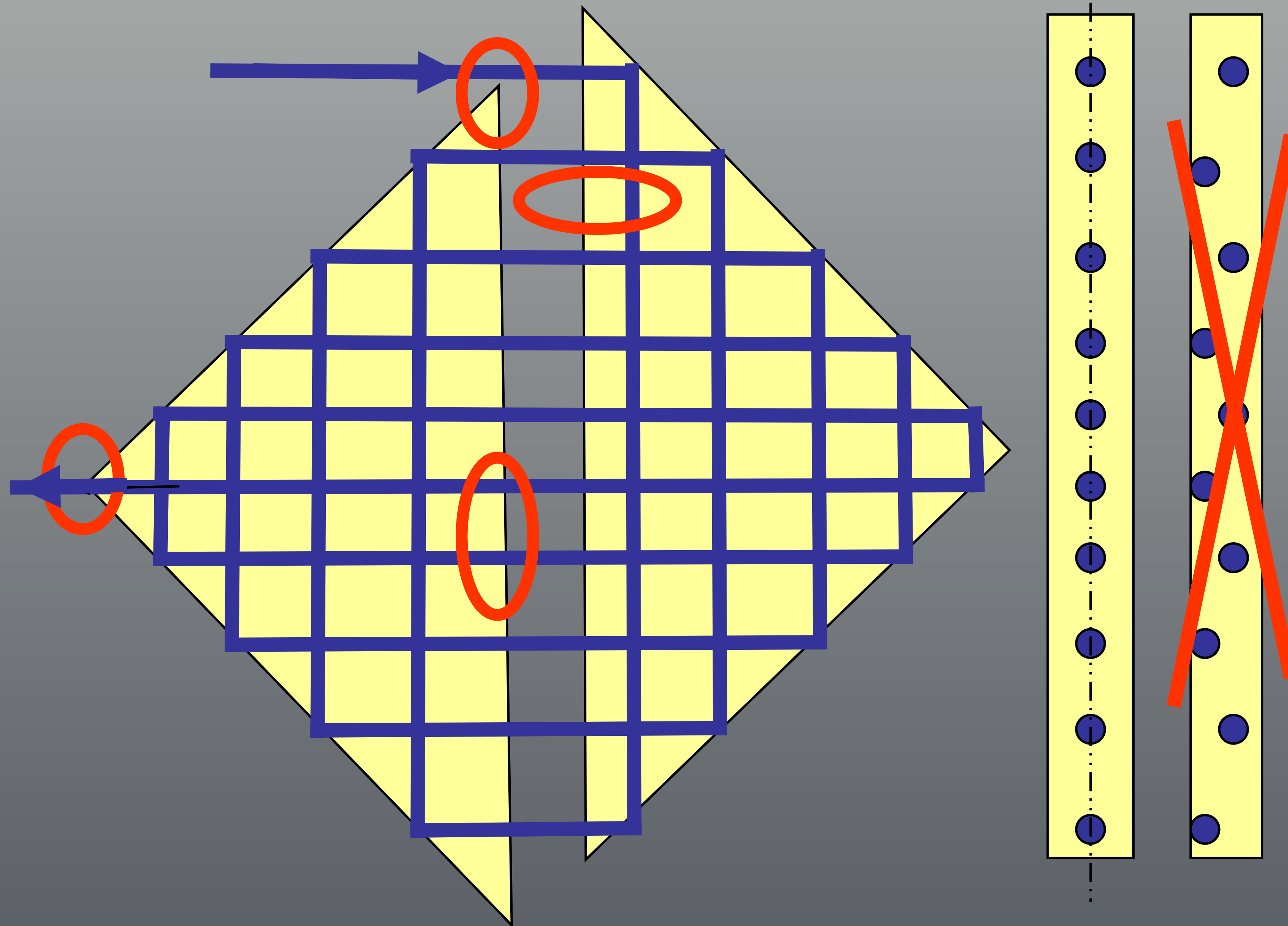
stopień tolerancji odchylenia kąta od 90°

< 3' — stopień równoległości powierzchni $\lambda/2$ (632,8 nm)

< 10'' — stopień równoległości powierzchni $\lambda/4$ (632,8 nm)

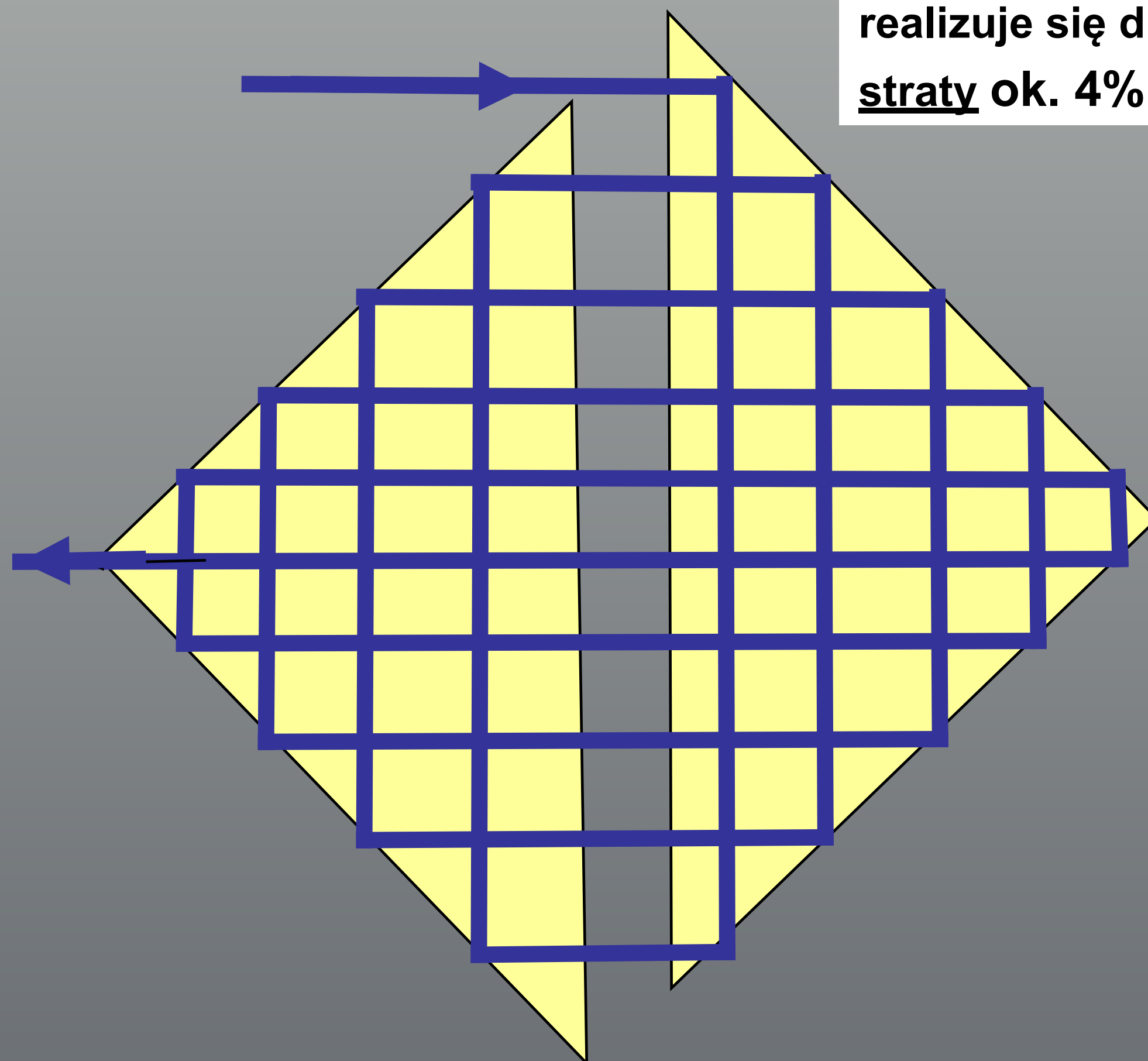
natężenie wiązki wychodzącej > 88% natężenia wiązki wchodzącej

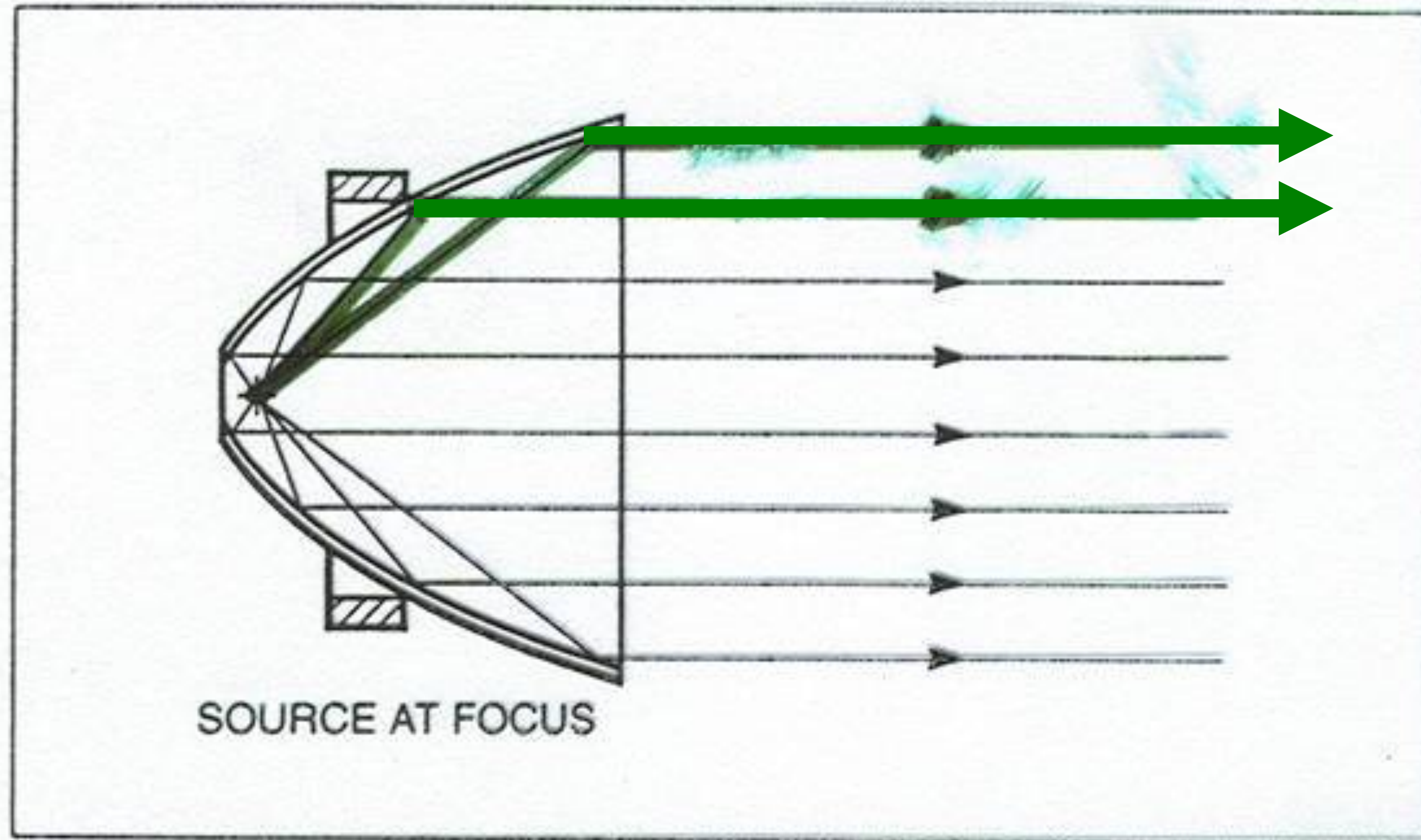
Wymagania: szkło o dużej jednorodności i małej absorpcji

długość podstawy pryzmatu : 70 mm
realizuje się dla średnio 14 przejść
straty ok. 4% na odbiciu na granicy ośrodków

wymagania: szkło o dużej jednorodności i małej absorpcji
dokładność kąta odbicia 10''
dokładność wykonania podstawy pryzmatów 20''

j	$I_j / \%$
1	96,00
2	92,16
3	88,47
4	84,93
5	78,27
6	71,88
7	66,25
8	61,05
9	56,27
10	51,85
11	47,79
12	44,04
13	40,59
14	37,41
(72,5% bezstratnego procesu)	1017,96

Fig. 7 A paraboloidal reflector reflects light from the focus into a collimated beam, or refocuses a collimated beam at the focus.

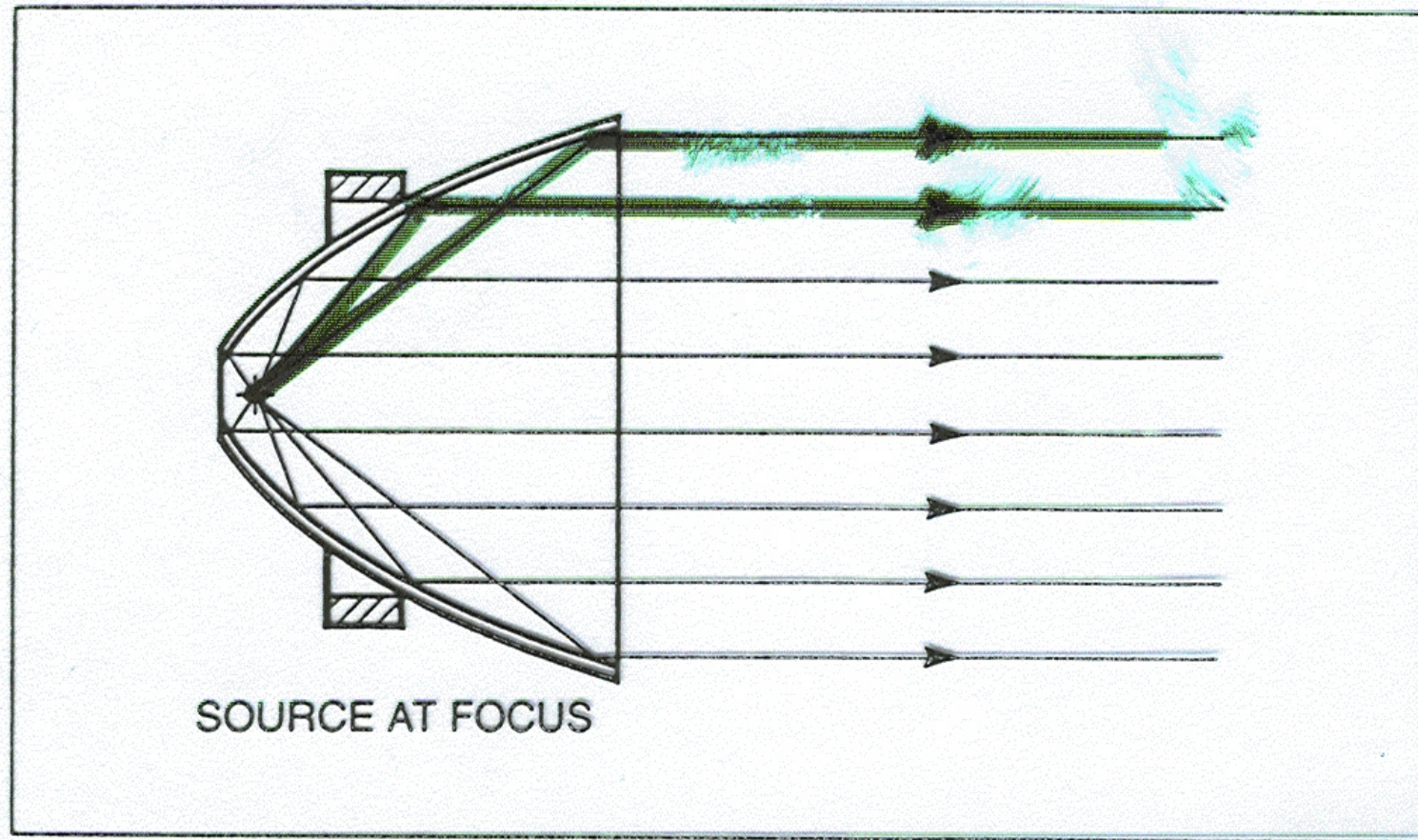

Fig. 7 A paraboloidal reflector reflects light from the focus into a collimated beam, or refocuses a collimated beam at the focus.

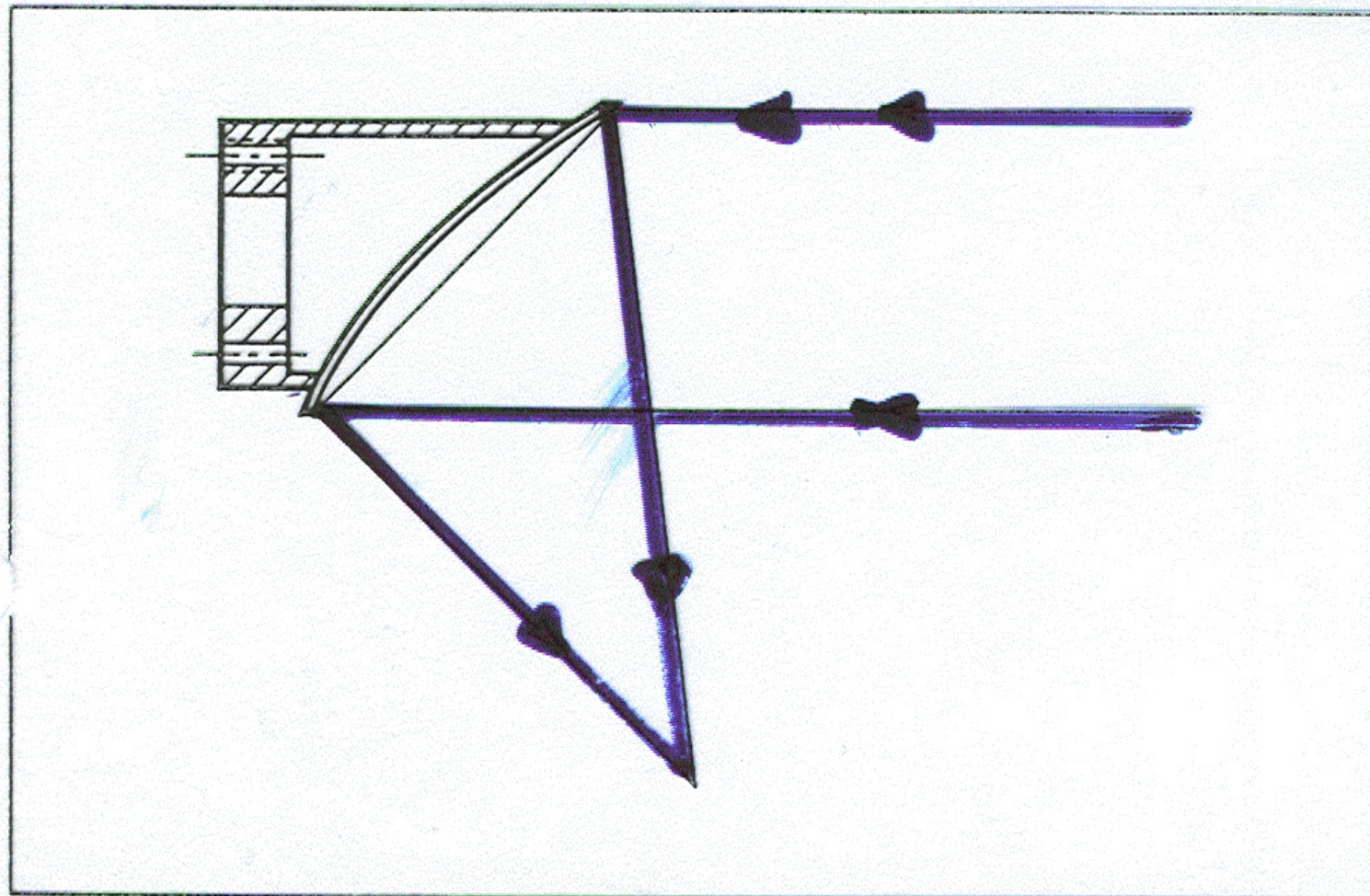

Fig. 8 The focus of an off-axis paraboloidal reflector is off the mechanical axis.

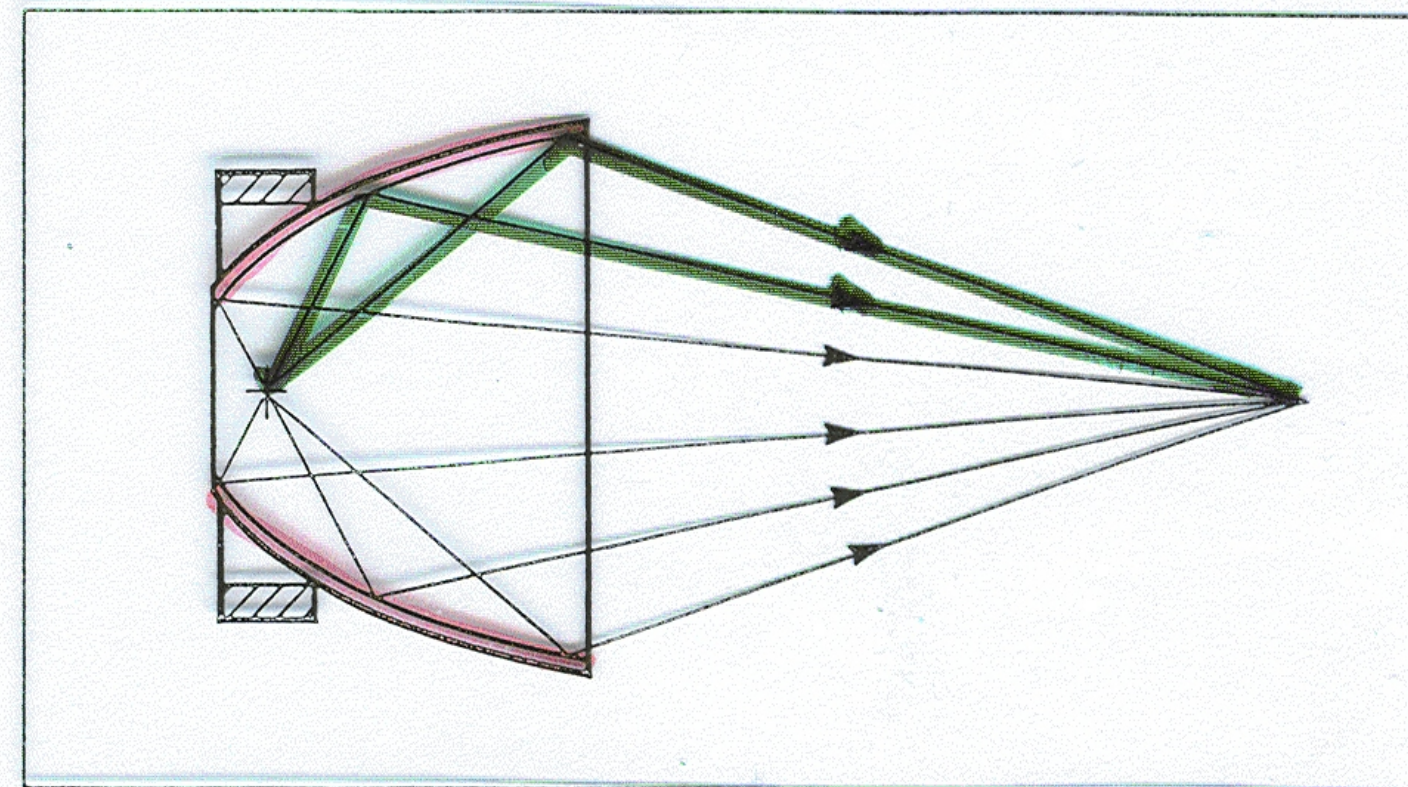

Fig. 9 Ellipsoidal reflectors reflect light from one focus to a second focus, usually external.

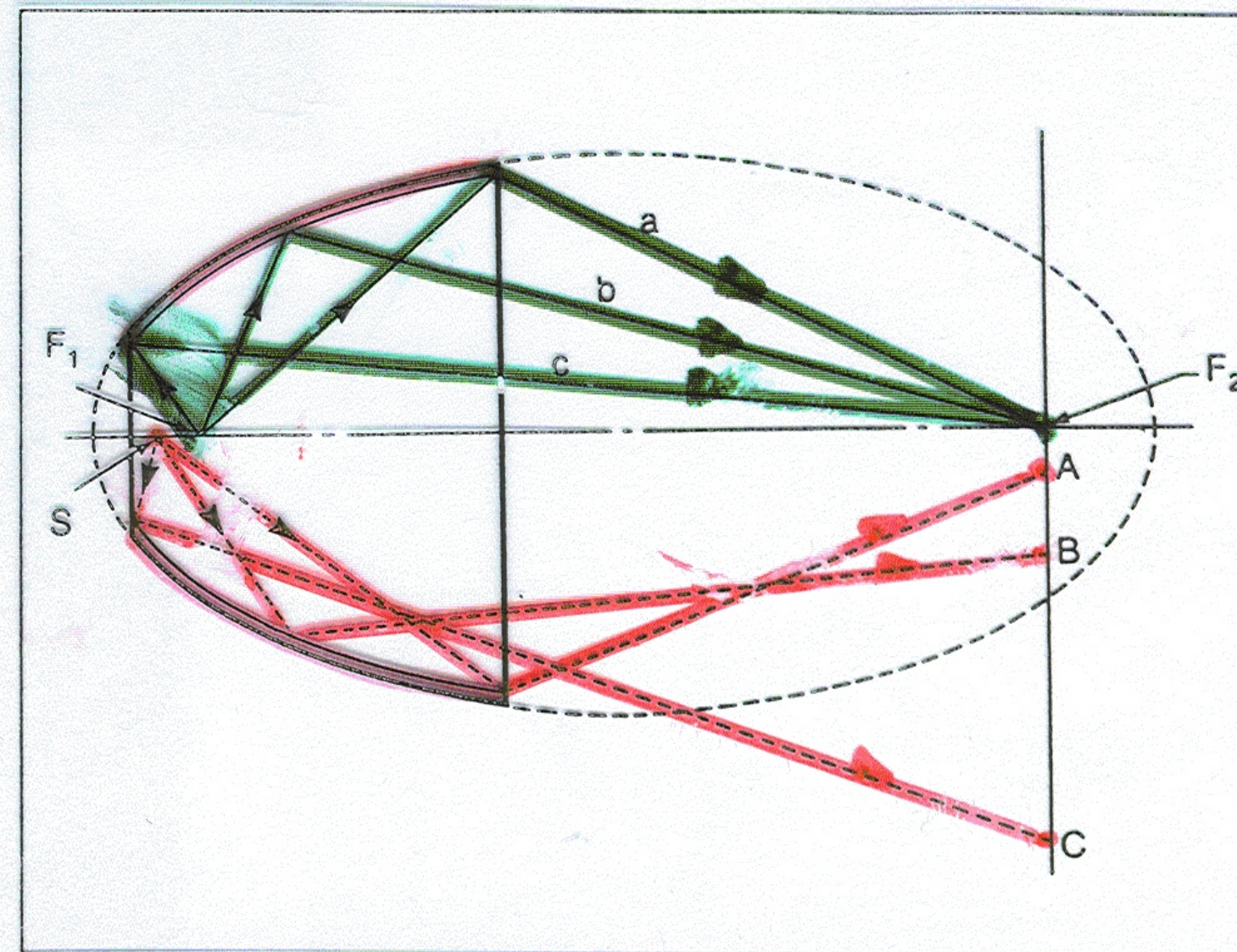
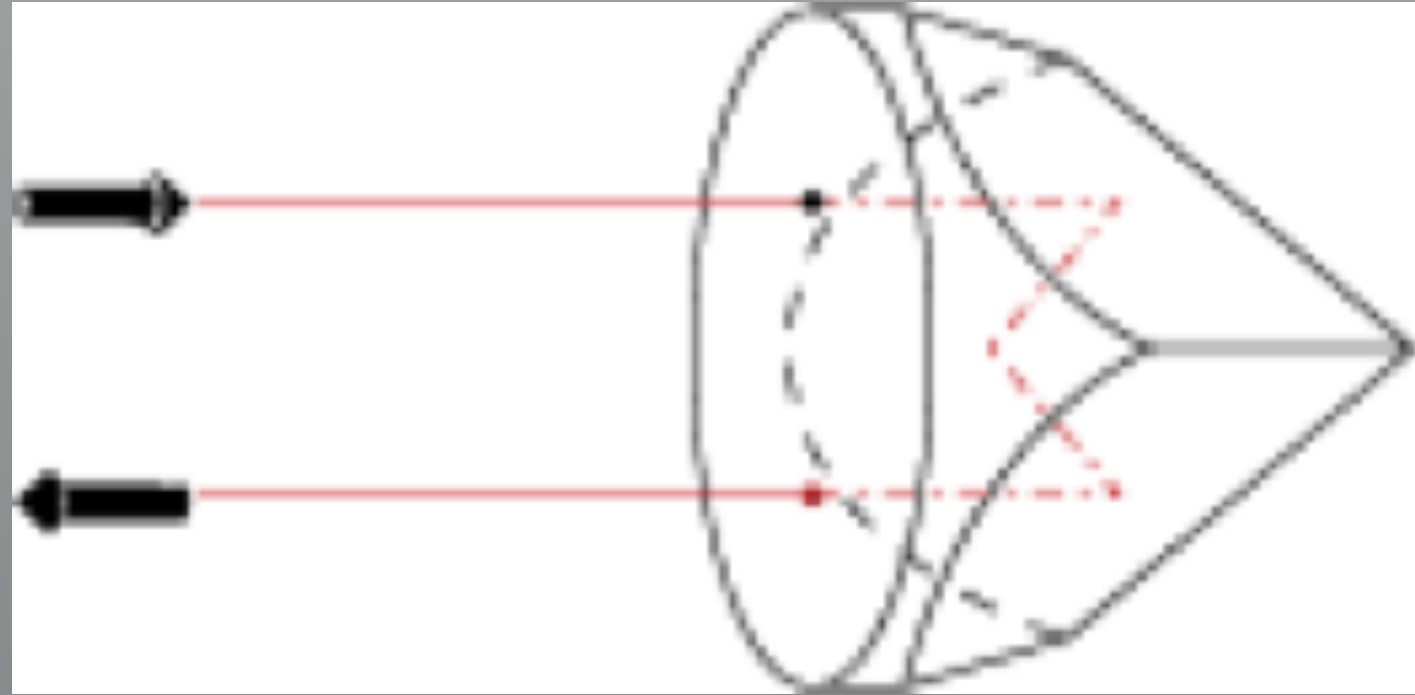

Fig. 10 A section of an ellipsoidal reflector. Rays a , b and c , shown in the top half of the ellipse, are all from F_1 and pass through F_2 , the second focus of the ellipse. Rays A , B and C , in the bottom half of the ellipse are exact ray traces for rays from a point close to F_1 . They strike the ellipse at equivalent points to a , b and c , but do not pass through F_2 . For a small spot (image) at F_2 you need a very small source.

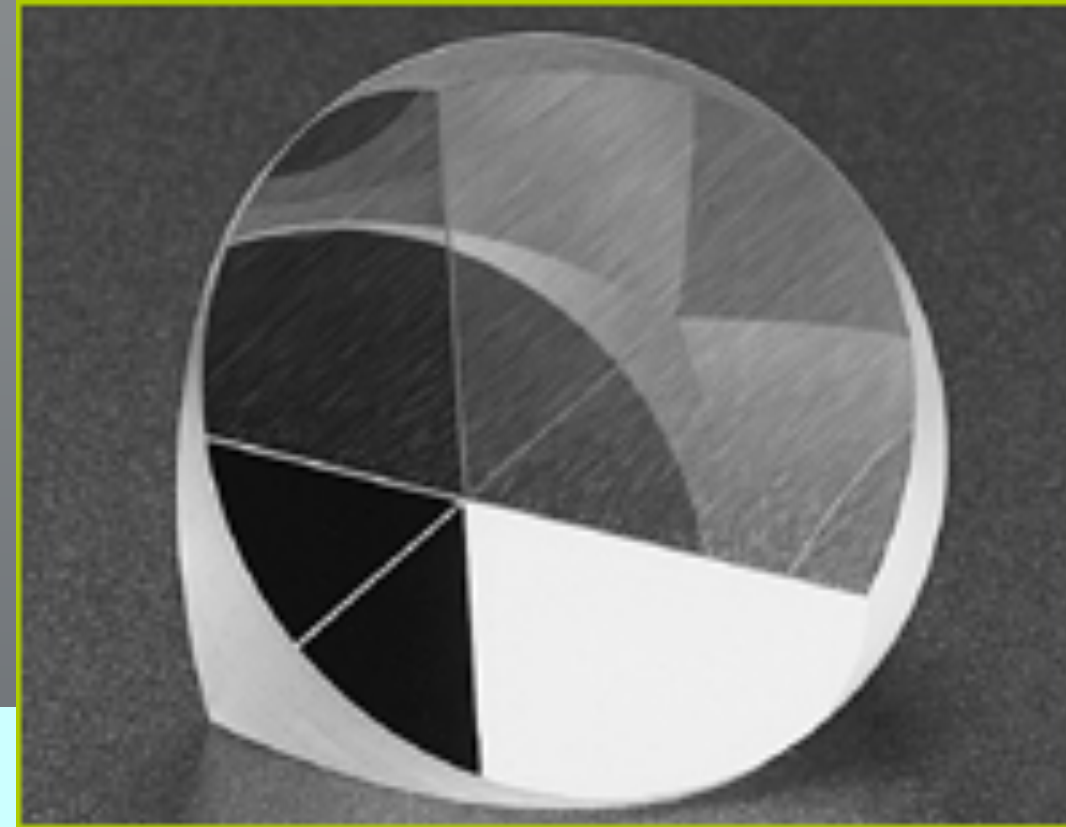

Elementy zmieniające kierunek wiązki

- stopień tolerancji odchylenia kąta od 180° - $\mp 2''$
- stopień równoległości powierzchni $\lambda/4$ (632,8 nm)
- materiał BK7, stopień jednorodności A
- pokrycia MgF2, HEBBARTM, V-coatings, srebro lub aluminium z zewn. warstwą ochronną

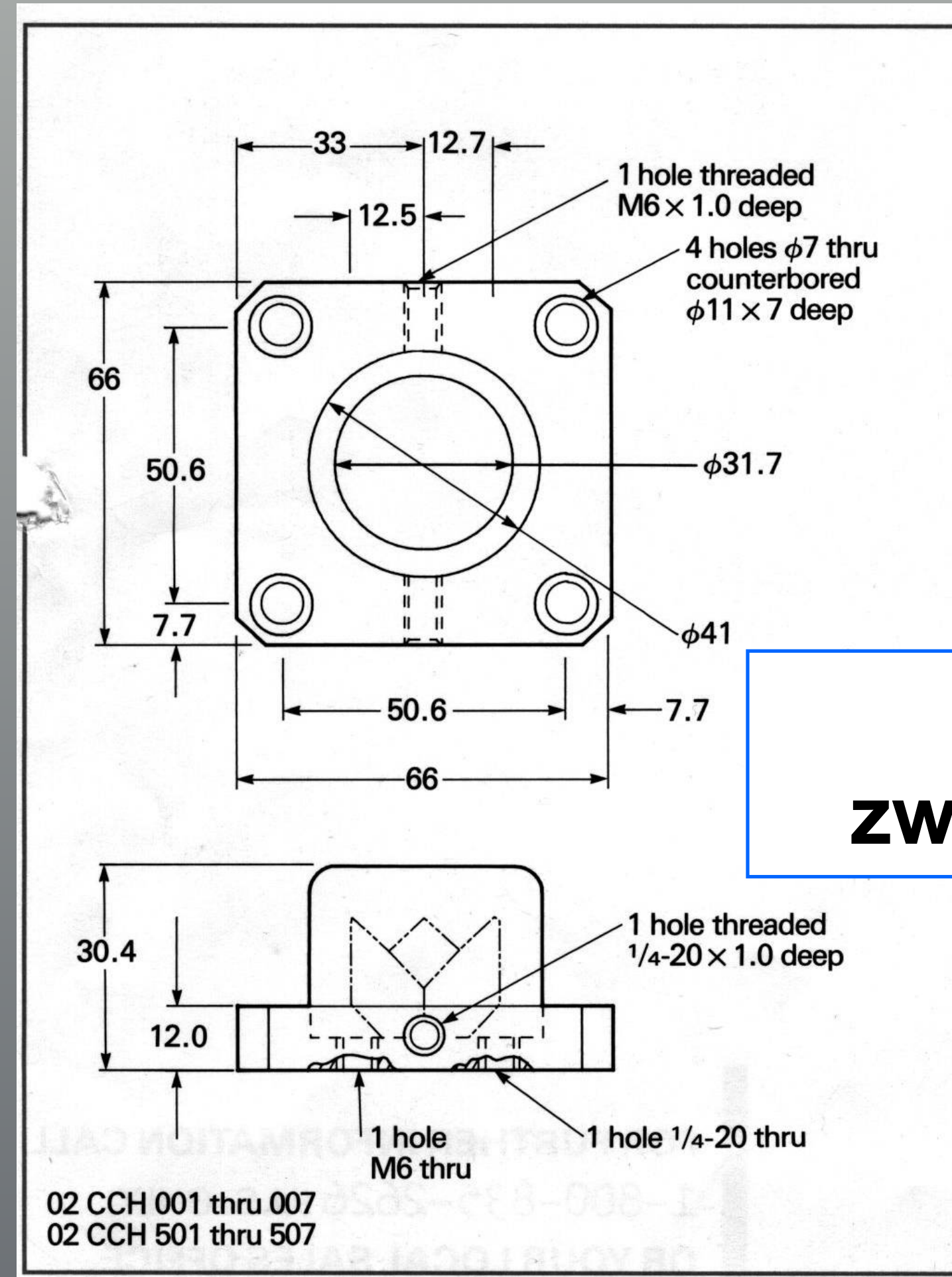
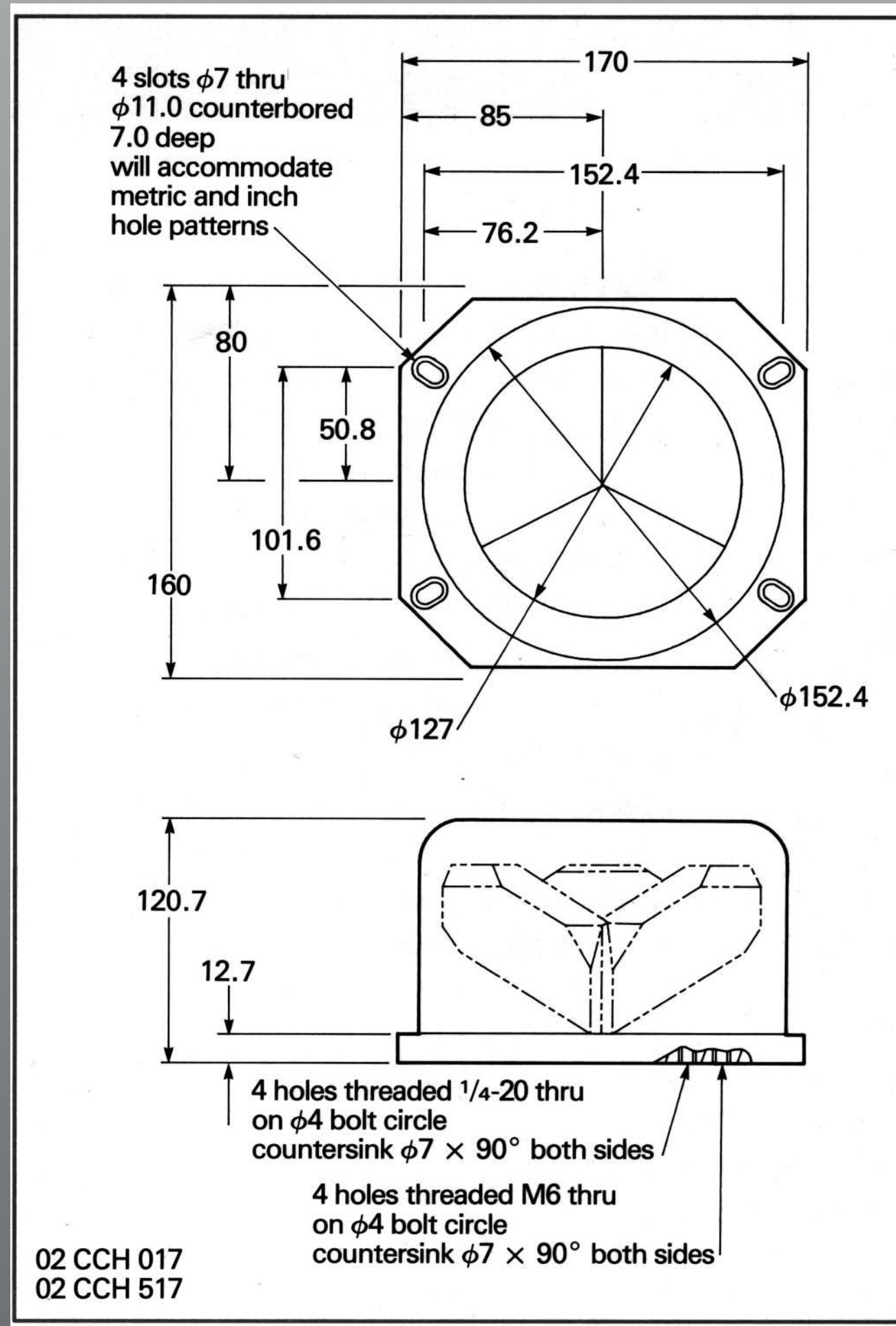
retroreflector

Właściwość:

Kąt odbicia (zawrócenia) wiązki nie zależy od położenia reflektora.

Uwaga: Powierzchnię, przez którą wiązka wchodzi i wychodzi z retroreflektora, należy utrzymywać w czystości, szczególnie w przypadku kierowania wiązek laserowych o dużej mocy.

reflektor zwierciadlany

stopień tolerancji odchylenia kąta od 180° nawet do $\mp 0,5''$

wtedy stopień równoległości powierzchni $\lambda/8$

podkład ze szkła o małym współczynniku rozszerzalności termicznej

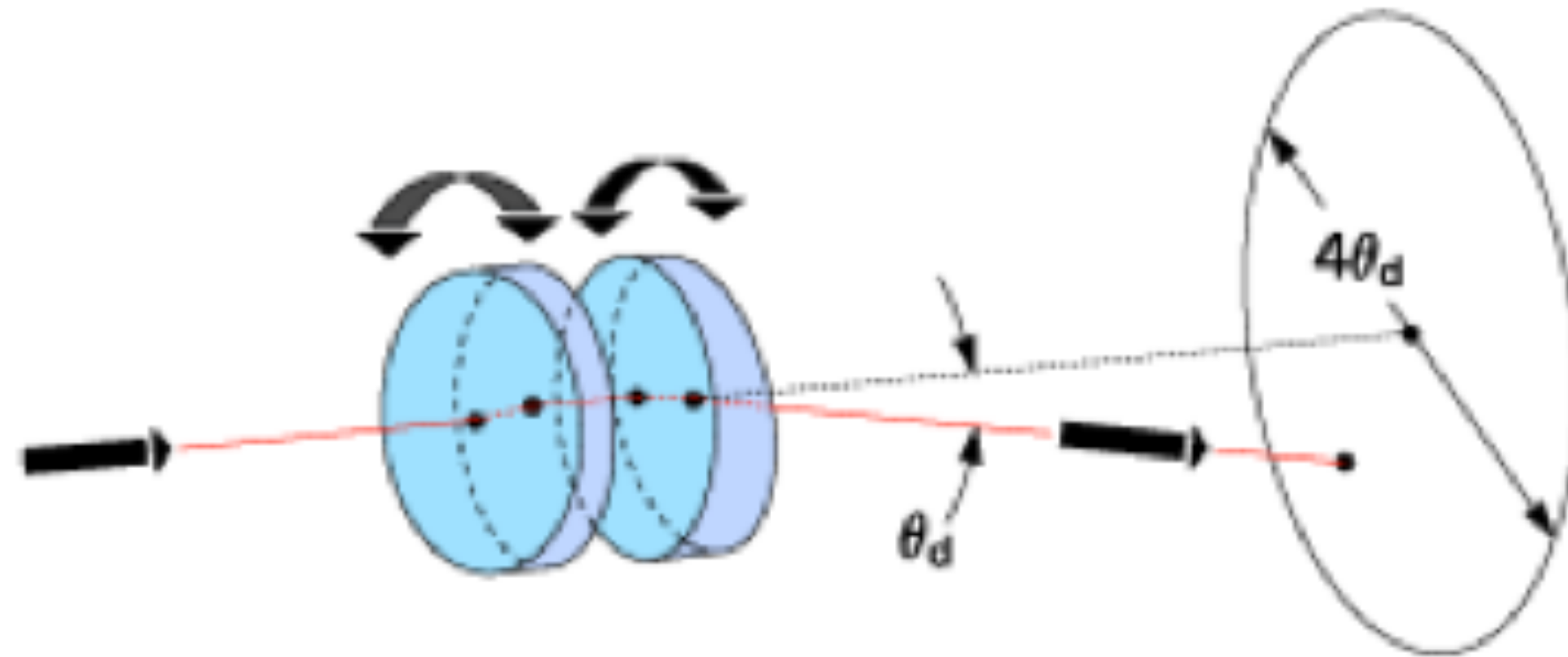
mniejsza depolaryzacja, mniejsza deformacja czoła falowego

Zastosowanie: interferometria, holografia, metody z laserami femtosekundowymi,

FTIR spektroskopia, pomiary odległości itd.

Pryzmaty klinowe

wedge prism

$$\Theta_w = \text{arc tg} \left[\frac{\sin \Theta_d}{n - \cos \Theta_d} \right]$$

$$\Delta = 100 \text{tg}(\Theta_d)$$

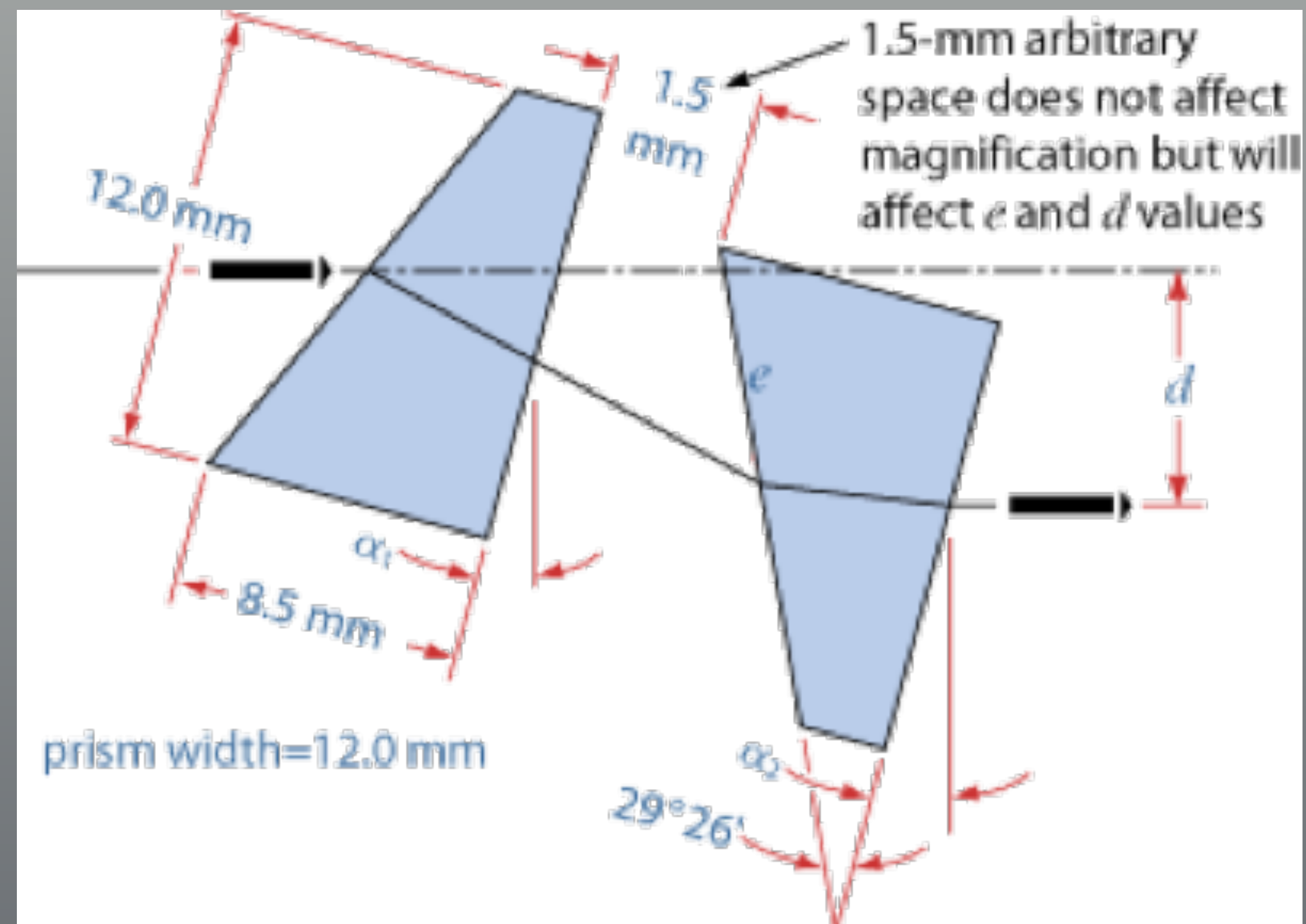
$$\Theta_d = \arcsin(n \sin \Theta_w) - \Theta_w$$

kąt klina niezbędny do osiągnięcia określonego odchylenia wiązki

moc pryzmatu mierzona w dioptriach jako odchylenie o 1 cm na drodze 1 m, po przejściu przez pryzmat

zależność od n (zarazem od długości fali)

Pryzmaty anamorficzne

Głównie używane do zmiany przekroju wiązki lasera półprzewodnikowego z eliptycznej na kołową.

Kąt padania powinien być bliski kątowi Brewstera, wówczas odchylenie wiązki od pierwotnego kierunku jest mniejsze niż 1 stopień kątowy.

Dziękuję za uwagę!

W wykładzie wykorzystano materiały ze stron internetowych:

<http://www.linos.com>